Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Ч. 19 (557). Неділя, дня 18 травня 1930. Рік XII.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

ОРГАН НАЦІОНАЛІСТИЧНОЇ ДУМКИ

Адреса Редакції і Адміністр. „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ Перемишль, Побереже 1/I. Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807. Передплата в краю виносить 10 зол. річно 5·50 зол., піврічно 3 зол., чвертьрічно Для Чехії на рік — 72 к. ч., 1/2 — 40 к. ч., 1/4 — 20 к. ч. Для Франції — 60 ф. річно, 1/2 — 35 ф., 1/4 — 20 ф. Для Німеччини — 10 мар. річно, 1/2 — 6 мк., 1/4 — 3·50 мк. Для Бельгії — 90 б. ф. річно, 1/2 — 50 б. ф. 1/4 — 30 б. ф. Для Америки 2 1/2 ам. долярів річно.
Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

Ціна примірника 25 сот.

Рахунки платні і заскаржальні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тим самим без застережень годиться на це.

ТАРИФА ОГОЛОШЕННЯ: За текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має пять шпальт анонсових) 0·30 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0·20 зол. Дрібні оголошпо. 0·15 зол. за слово, найменше дрібне оголош. 1 зол., для шукаючих праці подані безпосередно до Адміністр. по 0·15 зол. Оголошення в тексті 150% дорожші, на першій стороні 300% дорожші.
Редактор приймає щодня від год. 11—1.

Політика, наука і чемність.

Суспільні і державні науки мають цілий ряд ширших і вущих розумінь політики. Але яку з них ви не взялиб, то вона ніколи не буде годитися з пересічним розумінням політики в українського інтеліґенського загалу. В його розумінню політику роблять тільки партії, парляментарні репрезентації, часом „непотрібно“ студенти, а по за тим політика — це „нечиста справа“, заняття незавершених і звихнених людей і тд. і тд. В цій ділянці існують у нас пересуди, більше ординарні й фальшиві, як забобони сільських ворожок, і про них можнаби писати цілий трактат.

Що політика в загальному — це кермування цілим національним чи державним життям, що її не може бути байдужою ні одна клітина орґанізму нації чи держави, що узгіднюючи ділання всіх тих клітинок, політика веде національну чи державну цілість до повної сили і розвитку — це речі цілком чужі українському загалові.

Причин такого стану можна назвати багато. Проте не можна виправдати ані нинішних ані давніших керуючих громадських і політичних чинників, що не формували громадської опінії в потрібному напрямкові, не розяснювали понять, не розбивали забобонів, не зясовували суті проблєм, не вирішували їх отверто і ясно.

Одним з характеристичних явищ такого стану у нас, — це *відмежовування політики від культурних чи економічних ділянок національного життя.*

Коли в нас стараються боронити наукову, або якусь професійну установу перед політичністю (політичність далеко не те що партійність!), то всежтаки, дуже часто дозволяється всяким політичним спекулянтам, використовувати наївність і легковірність невироблених політично професійних людей і кругів і під ріжними фірмами перепачковувати замасковувані політичні впливи в дане громадянство. Всі наші, сумної памяти та існуючі орієнтації, ті найріжнорідніщі — фільства починалися звичайно в наших наукових, чи чисто професійних кругах, які ради культурних, наукових, професійних та інших звязків, наукової помочі і тд. були свідомими або несвідомими виконавцями скритих ворожих замислів. Тому громадянство мусить бути дуже чуйне на всякі впливи в своїх громадських установах та орґанізаціях. Воно мусить бути дуже чуйне тим більше, що в сучаснім життю не має нічого, що булоб в дійсности — неполітичне.

Дуже маркантним приміром для вище сказаного, можуть бути деякі факти з діяльности наукової і професійної орґанізації українських інжінерів — *Українського Технічного Товариства* у Львові (УТТ). Це Товариство одно з перших навязало звязки з Рад. Україною. Мотивовано ці звязки добром Товариства: з одної сторони — можливістю знайти місця для праці для молодих інжінерів зі Зах. Земель на Вел. Україні, а з другої сторони — науковими користями. Такі ціли самі в собі похвальні. Але ставлячи їх, треба докладно знати і провірювати, чи і які користи вони принесуть у висліді, не тільки для даного Товариства, але для загально-національної справи і чи в якомусь часі не використають їх політичні чинники другої сторони.

Про посади для наших інжінерів на Вел. Україні говорилося в Укр. Техн. Товаристві на зборах і засіданнях кожного року останнього десятиліття і писалося в орґані УТТ—Технічних Вістях“. В лютому 1926 р. постановлено навіть орґанізувати для цього поїздку на Рад. Україну. В грудні тогож року приїздив звідтам інж. Баланін і говорив про „велике запотребування рук до праці“. В 1929 р. приїздили професори Мазуренко і Маєр і говорили про... великі заробітки інжінерів на Вел. Україні“. Потому знов, підчас відвідин у Львові, говорив в свойому докладі Скрипник, що „на Україні є досить місця для українських техніків, що схотять... чесно та добросовісно працювати“. Й у висліді, за тих 5 чи 6 літ виїхав на Вел. Україну дослівно *тільки один інжінер* проф. Павлів, тодішний голова УТТ. у Львові. Значить: скористали тільки большевики, яким треба було того говорення для пропаґанди.

Наукові звязки УТТ. з Рад. Україною дали такі „реальні користи“: „Технічні Вісти“ одержали дебіт в Рад. Союзі і висилають туди 100 примірників. За них мають одержати в рівновартости тамошні видання. Опріч цього, гості з Рад. України говорили широко в Укр. Техн. Тов. про відновлення й будівництво промислу в Рад. Союзі, а наші інжінери по повороті з поїздки на Рад. Україну говорили в Укр. Техн. Тов. про „великий розмах“ в радянському технічному будівництві, а один з них росписувався багато в „Нових Шляхах“ про „новий світ“. Ще „Технічні Вісти“ писали часто про Дніпрельстан, (де — до речі — працюють самі чужинецькі інжінери) і передрукували з „Комуніста“ статтю про господарський розвиток Рад. Союзу. Отже: українські інжінери малиб щойно одержати купу книжок, а тимчасом, вже зробили добру пропаґанду для большевиків, для яких всякі „будівництва“, „пятілєтки“ і др. — це передовсім політичні засоби в пропаґандивному поширюванню і скріплюванню комунізму.

Оте „навязування безпосередніх взаємин між громадськими й культурними діячами“ — яке заповідав у свойому експозе 2. червня 1928 р. радянський конзуль Лапчинський і яке довело до сьогоднішнього радянофільства, — знайшло вкінці досить прикрий результат на аполітичному ґрунті Укр. Технічного Товариства. 9. березня цього року хтось із членів Виділу УТТ. запросив на свято Товариства, Іеорґа Лапчинського та його секретаря Ґріґорієва, хоч відома була постанова українського студенства, не пускати радянського конзуля в українські круги і на українські свята. З цею постановою солідаризувалося фактично ціле громадянство. На домагання присутних на святі делеґатів студенства і деяких членів УТТ, рад. конзуля випрошено попросту зі салі, але голова і один член Виділу УТТ. на другий день перепрошували (так!) п. Лапчинського в домівці його консуляту.

Чим руководженося запрошуючи на свято і потому ще перепрошуючи конзуля Лапчинського за викинення — не знаємо. Знаємо тільки, що була постанова Виділу не просити ніяких політичних репрезентантів на це свято. Отже, деякі панове інжінери уважають, що політичний представник Рад. Союзу та його секретар є приватними людьми, та що їх запрошення на наукове свято не є політичним актом! Розуміється, цим лише дають свідоцтво свому примітивному політичному думанню. А вже повним абсурдом і політичним промахом було перепрошування конзуля Лапчинського. Бо цього кроку не можна навіть пояснити чемністю чи приписами доброго виховання. Аджеж тим, що запрошували влізливого пана консуля, було відомим, як ставиться до нього українське громадянство і вони повинні розуміти, що присутність большевика Лапчинського на святі Товариства є образою для інших гостей, та що за цю образу саме *їх* в першу чергу треба перепрошувати.

Крок голови і одного члена Виділу осудила більшість членів Виділу УТТ і справа цього інціденту вирішувалася на Надзвичайних Заг. Зборах Товариства. Загальні Збори не добачили в цьому кроці мабуть ніякого промаху, бо не заняли в справі інціденту виразного становища, а навіть *оден* з членів УТТ, також *член ЦК. Ундо* поставив на зборах внесок *подякувати делеґатам до радянського консуля, за піддержуванне авторітету Товариства.*

Це все для ілюстрації стану нашого громадського і політичного вироблення й виховання. Такі явища моглиби бути веселими, якби вони не були загальним показчиком і свідоцтвом політичного думання нашого загалу. Тому є обовязком відповільних одиниць і кругів, призадаматись над способами усунення цього стану. І не тільки призадумуватись, але твердо й рішуче ділати.

Б. К.

—о—

Боротьба за молодь.

I.

Широкий фронт сеї боротьби перетинає майже всі повоєнні народи і суспільности. Знаменно, що найбільш яскраво, боротьба за пануваннє над душами молоді увидатнюється у фашистівській Італії і большевицькім Союзі, отже в країнах, де дві нові системи правління, два нові політично-культурні світогляди намагаються закріпити своє панування на тепер і забеспечити своє існування в майбутньому. Ту саму боротьбу за душі молоді бачимо в ріжних виявах також в Німеччині. Від цього, як оформиться політичний і культурний світогляд нім. молоді залежатиме, чи німецька демократична республика втримається в майбутньому, чи може на її місце мусітиме прийти інакша форма і зміст німецького державно-національного устрою. Боротьбу бачимо також в Еспанії, де за душі молоді змагається монархічна і республиканська ідея. Цю боротьбу бачимо і в Польщі; за молодь змагається „санація“ з „ендецією“, ця остання тримається дотепер подібно. Що одначе поможе санації і пілсудчині ціла боротьба за новий устрій, за свою систему правління, якщо молодь не підтримує тих змагань і не буде їх продовжувати в майбутньому?

Боротьба за молодь є передовсім боротьбою за те чи інше політичне завтра якоїсь нації чи суспільности. Яку сталу вартість представляви в перспективах історії напр. большевизм без *комсомолу*, що має за завдання продовжувати „Ілічове“ діло? Або, що залишилосьби від фашизму, колиб не виростали і не пересякали фашистівським духом і світоглядом кадри *„баліллі“*, *„аванґарди“* і др.? Аджеж напр. пілсудчина є лише часовим, типово переходовим явищем, саме тому, що не має своїх політичних дітей, свойого доросту; є це штучна ростина, яка сильно вибуяла в гору, але не має в ґрунті глибокого коріння.

Живемо в часах великої ломки світоглядів, зрушення життєвих засад, зміни суспільно-політичних устроїв; скрізь назрівають нові форми і змісти культурного і політично-суспільного життя. Здійснення і закріплення цих чи інших життєвих порядків залежить від молоді. Осьтак, питання молоді розростаєть до проблєми уже не одної ґенерації, але цілих поколінь. Хто панує над молодю, цей панує над майбутністю. Отже не скажемо забогато, якщо твердитимемо, що про цей чи інший устрій нації, про її правні, суспільні і інші порядки рішає в дальших перспективах фактично і здебільша — міністер шкільництва і освіти.

В цілком відмінних і спеціфічних умовах, а на всякий випадок, в цілком іншій площині відбувається світоглядовий і політично-суспільний розвиток української молоді на Західних Землях. В той час, коли боротьба за молодь ведеться скрізь в перспективах здобуття впливів *на майбутнє*, у нас вона відбувається лише в площині боротьби *за теперішнє.* В той час, коли змаганя і боротьба за молодь має скрізь і виключно світоглядово-ідеольоґічний характер, у нас вона має лише змисл з точки бачення нинішньої тзв. „практичної політики“. І коли нині котранебудь із наших партій намагається витягати руку по молодь, то стається це лише тому, що партія ота потребує в найкращому разі аґітаторів, вічевиків і всяких робітників до чорної політичної роботи. Натомість було незнане у нас явище, щоби якась партія старалась здобути для себе молодь, бажаючи зробити її спадкоємцем своєї політичної ідеї, свойого суспільного „вірую“, тощо. Тих амбіцій жадна з наших партій не має. Наша традиційна політика, оцінює молодь лише з погляду інтересів свойого злободневного *„нині“*, ніколи з погляду політично-суспільного *„завтра“*. І в цьому явищі лежить чимале джерело сталих і гострих непорозумінь, поміж західньо-українськими „дітьми“ і „батьками“.

(Докінчення буде).

Травень — місяць Українського Пласту.

Вже місяць тому намагався Сеніорат Ставроп. Інституту викинути Український Пластовий Улад зі заниманої ним домівки в ставропігійській камениці у Львові при вул. Бляхарській, а довершив цю геростратову роботу у Велику Пятницю.

У відповідь на цю чергову провокацію завязався у Львові комітет, який поставив собі за ціль придбати для українського пласту власний дім. Почав свою діяльність пласт-прият в напрямі піддержки пластового руху. В часописах появилися відозви накликуючі до складання жертв на пластовий дім і інші пластові ціли.

Здавалося, що нужденний поступок Сеніорату Ставроп. Інституту відібється могутнім відгомоном по цілому краю та поплинуть жертви так обильно, що в короткому часі український пласт буде мати у Львові свою власну домівку, з якої вже ніхто не посміє його викинути на брук.

На жаль надії ці завели. В перших днях запалу, зложило кільканайцять громадян у Львові більші жертви на пластовий дім. Почалася збірка ланцюговим системом, але йде вона дуже поволі і ланцюг що хвиля рветься, бо богато з цих, яких викликано, не почувається до обовязку дати хоч мінімальну жертву.

Почин збірці дав Львів. По найбільшій части й найбільші квоти зложили львівські громадяне, хоч вони є найбільше перетяжені ріжними збірками. Провінція мовчить, сільська інтеліґенція майже не відгукнулася.

До цього часу зібрано на пластовий дім у Львові квоту зол. 9.000. — Це є смішно мала сума, щоби думати про пластовий дім. Якщо збірка пійде дальше таким самим повільним темпом, то хиба аж за кільканайцять літ можна буде думати про набуття пластової домівки. А де до цього часу має приміщатись пласт і що з ним станеться, якщо не матиме відповідного приміщення — не знати.

Та не лише про дім ходить. Пласт має ще інші потреби, на які не має грошей. Згадаймо для приміру пластові табори, які вимагають великих матеріяльних вкладів. А де найконечніше вирядження пласту?

Самі пластуни не можуть покрити цих великих матеріяльних потреб пласту, бож це в більшости діти, молодь, яка не має своїх грошей. Мимо цього вони віддають все, що можуть, резиґнують зі своїх діточих і молодечих утіх, оподатковуються, заробляють, віддають свою працю у вільних хвилях, аби лише здобути для свого пластового уладу потрібні грошеві засоби.

Чиж супроти таких потреб пласту й зусиль пластунів може остатися байдужим старше громадянство? Чиж не забється сильніше в його грудях серце? Ходить о молодь, надію, будучність нації, йде про її виховання, від котрого залежить ціле пізніше життя нації. А хибаж ніхто заперечити не зможе, що серед нинішньої сірої дійсности один пласт дає нашим дітям таке виховання, яке вони повинні мати, виховання карного члена української нації, здорового на душі й тілі, спосібного до посвят і до твердої буденної праці.

Чи не щемить в нас коло серця, коли бачимо карно машеруючі ряди наших наймолодших пластунів і пластунок? Чи не глядимо з любовю і найбільшим вдоволенням, як вони, ці наші наймолодші, бережуть ладу при наших національних обходах, — певні себе й свого великого й почесного завдання? Чи не тішимося цим, що в таборовому житті вчаться поборювати всі труднощі природи, що зміцняють свої мязи, гартують волю, набирають відваги, самостійности, посвяти, орґанізованости, — всіх цих прикмет, які потрібні здоровому суспільству?

Якщо признаємо велику вагу пластової ідеї й пластового життя, якщо хочемо, щоби ці, що після нас займуть місце, відповіли завданням, які наложить на них майбутність, мусимо всіми силами піддер-

жати пластову орґанізацію і причинитись до її розбудови й скріплення морального й матеріяльного. Це наш обовязок зглядом наших дітей і зглядом будучности нації.

Йде місяць травень, — місяць весни, квітів і любови. *Зробім його місяцем українського пласту, місяцем цих весняних квітів — дітей наших.* Зрозуміймо їхні весняні пориви, підіпрім молодечі почини, даймо їм наглядно відчути нашу любов до весни їх життя, забезпечім перед бурянами, які могли би зломити ці весняні квіти наші. Не гасім їхнього молодечого вогню нашою байдужністю.

Нехай в цьому місяці весни попливуть обильні жертви на потреби весни-життя наших дітей. Не відказуймося від цього обовязку — бож це обовязок батьків.

Даймо їм власну хату, в якій без турбот лунав би їхній життєрадісний сміх, де без перепон моглиби працювати для своєї великої ідеї. Даймо їм *власну хату*, щоби відчули її вартість, щоби вчились нею порядкувати, щоби вже від весняних своїх днів не були — *безпритульними*, не були в *наймах, під чужим дахом...*

1 ЗЛ.

Виданий на цукор

дає стільки сил (кальорій) орґанізмови скільки дасть:

солонина за 2 зл.
масло за 3 зл.
мясо за 4 зл.

Лист з Рівного.

(Від нашого волинського кореспондента).

Як п. посол Серветник розуміє національну гідність.

Рівне, в травні 1930.

1.

В 12 ч. „У. Г.“ ми писали про голосні події на Шевчеківській Академії в Рівному. Ці події покінчились судовою росправою, яка відбулась в тутешньому ґродському суді, в днях 25. 26 і 27 квітня. Обвинувачено шість волинських громадян за наруження пупличного спокою, демонстративне вороже поводження підчас співання польського гимну і чинний спротив владі. Пп. *Гористюкові, Драчукові і Звіньчукові* особливо закинуто, що підчас співання „Єще Польска не згінела“ зачали кричати: „Хай згине“ і при цім тупати і кричати. На лаві обвинувачених найшлись також пп. *Ст. Семенюк, Борис Бабій* і б. посол *Л. Серветник*. Як відомо, добр. *Серветник* є чоловим кандидатом з лісти Унда у близьких перевиборах на Волині.

Перших два дні і більша половина третього (9 годин денно) відпали при процесі на переслухання свідків. З боку прокуратури було їх покликано 17 (13 Поляків і 4 Українців), з боку оборони 40, — разом 57. Боронили: др. В. Загайкевич, Д. Ладика, і п. Багринівський, останній з Рівного. Тридневна росправа з приводу Шевченківської Академії, підчас якої арештовано понад 150 осіб, покінчилась таким засудом: п. Гористюк дістав 6 місяців вязниці, Семенюк 3 місяці, Драчук і Звіньчук по 2 місяці, Бабія і б. посла Серветника суд увільнив.

2.

Кілька замітних образків з цього процесу:

Саля була переповнена явною і тайною поліцією. За те видано всього щось 15 білетів для публики. На початку оборона домагалась, щоби відкласти процес, між бо оскарженими був також *Ст. Ворник*, який — між іншим — вже від довшого часу служить при війську. На суд розуміється не зявився, бо не був навіть повідомлений, що його „оскаржено“. На відносній Академії взагалі не був присутний і є це тайною рівенської прокуратури, як і за що цей чоловік попав на лісту оскаржених. Lapsus iuris — отже домагання оборони відкинуто.

Прокуратор в своїй промові змальовує, уже по традиції, „хенць вспулпраци двух братніх народуф“ і намагається довести, що оту „хенць“ хочуть підсудні підірвати, чого доказом і була рівенська „вивротова“ маніфестація. За маніфествцію домагається найвищої допустимої кари і кидає необережне речення, що мовляв суд: „już powziął decyzję co do wyroku“. Отут то необережного прокуратора пришпилює др. Загайкевич, який в двогодинній промові збиває виводи обвинувача Адв. Ладиці, який хоче розглядати справу в площині ненормальних політичних відносин на Волині, загрожують відібрати слово і він звужує оборону виключно до особи п. Семенюка.

При викликуванню свідків вражає, що тутешні українські інтеліґенти складають присягу в польській, мові підчас коли свідки селяне присягають з місця по українськи, чим приневолюють і суддю відчитувати український текст. Взагалі поводження при зізнаннях більшости інтеліґенції вражає прикро, за винятком нечисленних осіб, які весь час тримались гідно.

3.

Польський суд звільнив щоправда п. б. посла Л. Серветника. Але за те він сам засудив себе в очах свідомого українського волинського громадянства на моральну смерть. Годі найти більш яскравий приклад політичної нікчемности, нужди і безхарактерности, як судові зізнання п. б. посла Серветника. Кров бє до лиця, коли подумати, що того рода типів експонується на чолові місця в громадянстві, а УНДО лянсує його на перше місце виборчої лісти, своєї „репрезентативної національної партії“. Дійсно, зарепрезентувались!... Староста, відомий п. Богуславський, зізнає під присягою перший, що *Серветник доніс йому в присутности двох свідків, що він* — тобто Серветник — *був поінформований про орґанізовану маніфестацію, але участи в ній особисто не брав і ціла маніфестація являється виключним ділом підсудного Семенюка.* Крім цього, староста Богуславський зізнає, що „взагалі про богато річей балакав зі Серветником, але вони до процесу не відносяться“. Не вірилось, що це може відповідати дійсности. Думалось, що це провокація, яку з місця і з обурениям спростує п. Серветник. Але той ані не заперечив, ані теж пізніще не спростував цього, в своїм останнім слові. Отже попросту: **денунціянт...**

Підчас, коли навіть польський прокуратор стверджує, що за співання українського гимну в Польщі не карається, п. б. посол Серветник просить кожного усильно зі своїх свідків, конечно ствердити перед судом, що він українського гимну не співав. В своїм останнім слові перед рішенням суду і вироком, добр. Серветнк говорить про своїх „маленьких діточок“, просить мати на них згляд, каже, що він уже „морально покараний“, просить суд „помилувати його“. Загризаєш губи, коли бачиш перед польським судом цього кающогося плазуна, ундівського кандидата в посли, „репрезентанта“ суспільности.

Рівенський суд був черговим мірником політичного стану Волині. Щораз виразніще відзначуються фронти, розподіл на національно гідних і національно негідних цього імені українців. По однім боці стають Петі Певні, Сегейди, Серветники і всякі інші безхребетні — ну, опортуністи, по другім боці кадри визволення. Чи думає пан Лаврин Серветник після всього цього, брати далі участь в політичному житті Українців? У всякому разі: УНДО-ню за його кандидата ґратулюємо. — *Ервин.*

Пляни Митр. Діонізія.

З поважних джерел довідуємося, що в останніх часах має бути полагоджена Синодом Правос. Церк. в Польщі справа призначення правлячого єпископа для Волині. Подається навіть імя кандидата на це з богатьох оглядів важне становище. Має ним бути владика Пантелеймон (Рожковскій). Він свого часу відмовився признати Автокефалію Прав Церкви в Польщі, був засланий в Мелецький (католицький) монастир, де перебував довгий час. Від неповних двох років знаходиться в Дерманському монастирі і, як зазначено вище, має ніби обняти катедру Волинського єпископа. Крок Митрополії, що до призначення на Волинь правлячого єпископа треба би нам — Українцям, щиро вітати але не в особі владики Пантелеймона. Хто з Українців мав можність блище спіткатися з теперішнім кандидатом на так відповідальне становище, мусів відчути його неприхильне, ба, вороже відношення до всього, що українське. А новому єпископові в першу чергу прийшлосяб унормувати внутрішні відносини занедбаної Волинської єпархії. Тоб то прийшлосяб вислухати і думку нищого духовенства, серед якого трапляються українці і мирян, які майже всі є на превеликий жаль владики Пантелеймона, Українцями. Авторові цих рядків доводилося нераз чути з уст владики, таке, що не личилоб йому не тільки як можливо будучому єпископові української єпархії, але взагалі, як церковному пастиреві.

Гадаємо, що якраз ця кандидатура належить до найбільш невдачних. І колиб таки Митрополія призначила владику Пантелеймона єпископом на Волинську єпархію, був би це удар спрямований у підставу цілого церковного руху, на українських землях, що поставив собі ціллю унормувати внутрішне життя Православної Церкви під Польщею. Ще один доказ іґнорования Синодом постулятів подавляючої більшости мирян — Українців, на користь ґрупок московських чорносотенців, чи там інших тактичних ходів Митрополита яких вже знаємо велике число.

Рівне 10. V. 1930 р. *О. К.*

Труси і арешти в Перемишлі.

В днях 7 і 8 травня ц. р. перевела місцева поліція цілий ряд трусів у приватних мешканнях учеників тутешної ґімназії та в мужеському ґімназійному інституті. В згаданих двох днях арештовано трох учеників осьмої кляси: Яріша Василя, Посіко Семена та Рудавського Кирила. Труси та арешти мають стояти у звязку з трусами та арештами у Львові, а поліція твердить навіть, що наказ арештів та диспозиції відносно трусів вийшли безпосередно зі Львова. Дня 9. травня перевезено усіх арештованих до Львова.

В звязку з такими практиками не є можливо устійнити, що найдено підчас трусу у арештованих.

Годиться на прикінці підкреслити, що згаданих трох учеників відорвано від абітурєнтської лавки, чим зроблено їм та їхнім батькам велику кривду.

„СВЯТО МАТЕРИ“. Отсим подаємо до відома всім тим установам та Аматорським Гурткам, які приготовляють виставку сценічної картини Марії Козоріс-Барилякової п. зв. „СВЯТО МАТЕРИ“ — що ця пєса зістала зцензурована і дозволена до прилюдних вистав на українських сценах — рескриптом львівського Староства Ґродського з дати: Львів, дня 6 мая 1930 до ч. 216/оґ. пр. Отже при повідомлюванню повітових адм. властей про цю виставку нажить покликатись на число цего дозволу.

ВЕСНУШКИ. ЛИШАЇ, ШКІРНІ ВИПРИСКИ, ПРИЩІ, ЧЕРВОНІСТЬ ШКІРИ І ЖОВТІ ПЕЧІНКОВІ ПЛЯМИ — усувають вироблювані від ряду літ, зівсім нешкідливі, КРЕМИ, МИЛА І ПУДРИ ДО ЛИЦЯ. Головний склад: **АПТИКА під „ЗВІЗДОЮ“** в Перемишлі, ул. Францішканська ч. 24, **біля мійської вежі.**

При аптиці **ДРОҐЕРІЯ.**

†

Осип Твердовський

член Орґанізації Українських Націоналістів, секретар Відділу О. У. Н. в Люксембурзі,

помер з кінцем квітня ц. р. при операції мозку. Бл. п. О. Твердовський народився 1. XI. 1891. р. в Ніжині на Чернигівщині, в заможній козацькій родині. Середню освіту отримав при ніжинській ґімназії. З вибухом світової війни служив в 176 переволочинськім полку, де скінчив школу хорунжих. В часі війни був ранений; як людина надзвичайно хороба нагороджений був численними відзнаками, до ордену св. Юря включно. На початку революції 1917. р. приймає участь в боях, як командант куріня, під Тернополем, де був по раз другий ранений в голову. Видужавши орґанізує в Ніжині український відділ та вирушає із своїм братом бл. п. Матвієм на ст. Крути проти наступаючої на Україну армії Муравьова. Враз із наспівшим студенським відділом боронить стації Крути; окружений зі всіх боків та не маючи вільного шляху до відступу, з рештками свого відділу та з окликом „Слава Україні“ продирається через густі ворожі лави та відходить до Ніжина. По занятті того міста большевиками, переховується зі своїм відділом у лісах, звідки робить безперестанні випади до опанованого большевиками міста; по тяжких боях виганяє большевиків із міста та опановує його аж до приходу Німців. Тоді вступає в київську інструкторську школу, по її закінченні, призначений до брацлавського полку в м. Тульчин. Там, як один з найкращих старшин стає командантом підстаршинської інструкторської сотні. Внедовзі відкомендерований до 1-ого київського сердюцького полку, відмавляється в ньому служити тому, що складався він майже із самих московських старшин, настроєних ворожо до українців, та повертає до брацлавського полку. Підчас протигетьманського повстання бере участь у боротьбі з московськими карними відділами. По інтернованні в Польщі, залишає табор та переїзжає до Зах. Европи. Працює тяжко у копальнях у Франції, потім на фабриці, а вкінци переноситься до Люксембурґу. Із тяжко зароблених грошей, залишає собі мінімальну частину; решту віддає на поміч ріжним українським установам та орґанізаціям, як рівнож допомагає батькам, що залишилися без кусника хліба. Будучи заклятим ворогом орєнтацій на окупантів України, вступає до Орґанізації Українських Націоналістів, в якій бере діяльну участь; з окрема спільно з п. Чубом закладає відділ ОУН в Люксембурзі, та всю свою енерґію вкладає для його поширення та зміцнення. Та стара рана на голові дає себе що раз більше відчувати; приходить операція та по 12 днях мук — смерть.

Похорони бл. п. О. Твердовського відбулися дуже врочисто в Люксембурзі, з національними прапорами та вінцями від ріжних відділів ОУН, як рівнож при участи представників відділів ОУН з Омекуру й Кнютанжу. Всі Відділи ОУН у Франції і Бельгії та Провід Українських Націоналістів надіслали вислови співчуття, з приводу втрати високо ідейної людини, взірцевого члена ОУН та загально любленого товариша, що користувався великим авторитетом серед української кольонії у Франції та Люксембурзі.

ЄВГЕН ОНАЦЬКИЙ.

ІМПЕРІЯЛІЗМ ДУХА.

(Докінчення).

Отже коли ми з сеї точки погляду подивимося на Італію, то ми побачимо, що коли Італія на протязі тисячеліть отримувала дійсно, як було вказано, данини людьми й натурою, то вона на те мала право, — і то власне не тому, що в ній була колись Римська Імперія, а тому, що ся імперія виникла в наслідок законної й дійсної вищости, не так збройної, як культурної та моральної. Найбільш міцні імперії, як ми вже говорили, се ті, що виникають з імперіялізму духа, — і Римська Імперія була власне такою. Велич Римської Імперії полягає власне в тому, що в період її зросту, всі війни, що їх вів Рим носили характер оборонний, і що в порівнанні зі своїми соперниками він виявляв завжди дійсну вищість юридичну й політичну. Крім того зумів злити вищі інтереси своєї держави з інтересами оборони протеґованих держав і довести до зрівноваження „сил“ взаїмно ворожих народів. Ідея миру не є лише міт, — се також моторна ідея, що знаходить великий відгук в масах і дає незрівнану поміч тому, хто зуміє на неї спертися. Успіх большевиків в великій мірі пояснюється вдатним використовуванням сеї ідеї серед втомлених солдатів російської армії.

Після занепаду Римської Імперії й довгих століть безпросвітного середновічча, Італія знову висувається на одно з перших місць, збогачуючи світову культуру витворюючи скарби мистецтва, даючи світови таких ґеніїв, як Данте, Рафаель, Мікель Анджельо, Леонардо, Віко, Макіявелі, Джордано Бруно, Ґалілей і тисячі й тисячі інших. Разом з релігійною геґемонією Римської Церкви, поширюється по світу культурно цивілізаційна геґемонія італійських мистців та фільософів. І знову всі країни Европи платять Італії незлічимі данини людьми і натурою. Переможний творчий дух італійського народу покриває сторицею бідність його землі, мізерію його підгрунту, і зі свойого серця й мозку витворює й кольорові мармори, і нафту, і вугіль, і золото, і срібло й залізо.

Нині він знову підноситься на верхівя своєї творчости, даючи світові нові теорії й практику Держави ще досі незнаного типу. І знову одночасно з тим зростає його самопошана, зростає його значіння в світі, і знову світ платитиме данини сьому новому відродженню італійського імперіялізму духа.

III.

Тепер з сеїж точки погляду подивимось на Україну. Єдині часи, коли Україна дійсно мала свій імперіялізм духа — се часи Київської Держави, коли український народ ніс і поширював свою цивілізаційну місію далеко на північ, схід і південь, і коли він полишив по собі найбільш цікаві історично-культурні памятки, і коли він мав якнайширші звязки зі всім відомим тоді европейським світом. Потім можна було би згадати ще почасти часи Галицько-Волинської та Литовсько-Руської Держав, почасти часи нашого козацького відродження. Але загалом з часів упадку Київської Держави починається глибокий занепад українського народу: *не Україні*, а *Україна* платить всім своїм сусідам кріваві данини людьми й натурою. Кращі сини нашого народу — його аристократія та інтеліґенція — піддаються імперіялізмам чужого духа і несуть свої природні здібности, свою працю й свій мозок на службу чужим ідеям. І так — аж дотепер!

Не дивнож, що Україна все бідніє, що люд її мре з голоду, або масово еміґрує. Тимчасом, як у світовому коловороті, одна нація за другою витворюють для світа й для себе все нові духові вартости — хто найкращу школу, хто — найкраще право, хто найбільш придатну для змінливих обставин життя економіку, хто — нову релігію, нову фільософію, нову віру, — український народ рідконесвідомий своїх прав і обовязків, що спадають і належать сорокаміліоновому народови *в життю цілого світу*, продовжує служити родючим погноєм... для чужої творчости і чужих імперіялізмів.

Так прийшла революція, а за революцією прийшла наша нова поразка. Багато дискутувалося про її причини. Багато підносилося обвинувачень проти одного, чи проти другого. Даремно обвинувачувати окремих осіб, коли справу програла ціла нація, коли на місцях тих, кого тепер обвинувачують, *не могло* знайтися нікого кращого. Треба глянути на речі глибше й відважніще.

Кожний визвольний рух є перш за все рух імперіялістичний, рух народу, що освідомив своє право на поширення своєї культури, накопичення свойого власного багацтва, на збільшення сфер впливу своєї власної сили. Український визвольний рух був скерований проти давнього російського імперіялізму, що після революції лише прибрався в нові форми, та проти нового польського імперіялізму, і в сій грі імперіялізмів мусів натурально програти той, хто мав меньше внутрішної вартости, менше життєвости, менше цінностей, що імпонують цілому світови, хто мав менше звязків з світовим життям та його істотними інтересами. Як і кождий імперіялістичний рух, український визвольний рух повинен би був створити навкруги себе атмосферу світової симпатії, яку можна здобути, лише пристосовуючи свою тактику відповідно до напрямків й ідеалів світової громадської опінії (як зробили Поляки, ніби — „охороняючи Захід від большевицької навали“), повинен би був зрозуміти і навіть випередити інстинктовні орієнтації світових мас (як се робили московські большевики), дати зрозуміти „всім, всім“, що боронячи своєї справи, ми боронимо ідеали дорогі цілому світові (як се проголошувала Антанта в боротьбі з Німеччиною). Справжнє завдання тих, хто провадить народами, полягає власне в тому, щоби вживати народню силу так, ніби вона мала служити лише головним лініям розвитку цілої людськости. Але для сього треба знати ті „головні лінії“...

Революція — і що далі?

В Індіях кипить. З країни безпримірних богацтв і безпримірної нужди, з горячого велитенського кітла рас, вір, релігій, кляс, держав і народів, прибігають до нас що години нові телеґрами. Їхній зміст: в Індіях розгаряється революційний пожар. Великий індуський континент станув на шлях свойого політичного і суспільно-економічного визволення. Невідомо, який розвиток приберуть в дальшому індуські справи. У всякому разі, варт приглянутись блище умовам ґрунту, на якому відбуваються нині події світово-політичної ваги.

Хто сьогодня подорожує крізь Індії мусить чудуватись ізза незломного оптимізму Британців. Вони будують нові міста, велитенські пристані, канали, зелізниці, греблі і дороги, вкладають в країну величезні капітали, цілком так, неначеб їх панування мало тривати в Індіях ще довгі століття. І разом з тим, є це ціхою політичної сили Британців не закривати очий на неприємні річи. Проте, тим більше мужности і самодовіря вони посідають, щоби перемагати найваці перешкоди, Британці довіряють своїй потузі, своїй зручности і свойому щастю.

Їхня сила в Індіях спирається на зброї. Щоправда, британська окупаційна армія яка складається пересічно із 60 000 европейських вояків, не стоїть в жаднім відношенню до 320 міліонів населення Індій. Якщо йде про числа, то й 400 тисяч туземних вояків зникає супроти маси індуського населення. Одначе озброєння війська є таке знамените, їхнє розділення по країні таке зручне, средства взаїмної комунікації і сполуки настільки модерні і удосконалені, що нагле індуське збройне повстання не зможе відразу змести Англійців з індуської теріторії. Навіть в цьому разі, колиб оті 400 000 туземних вояків перейшло на сторону повстанців, Британці ще довго зуміють втримуватись. Є це одначе цілком інакша справа. чи Англія булаб в стані витримати на дальшу мету, довготревалу, невидиму, завзяту визвольну боротьбу Індусів, подібно, як це було в Ірляндії. Але Індус — не є Ірляндцем.

Твердження, що його заєдно висловлюють індуські націоналісти, мовляв: „Індії є здібні правити самі собою, бо правили вони самостійно своїми справами перед століттями“ не зовсім відповідає дійсности. Індії ніколи собою самостійно не правили. Індуський нарід був на протязі тисячеліть поневолюваний і плюндрований всякими наїзниками і здобувцями. Жаден здобувець не потребує тут сіяти розєднання, воно існує між Індусами від тисячів літ. Індії не є одною нацією. Щойно панування европейських чужинців сотворило з передніх Індій щось в роді політичної цілости, в немалій мірі завдяки уодностроєнню адміністрації і управління на місцях, і також — завдяки вимушенню знання... англійської мови. Інакше, всі оті сотні, індуських націй, народів і племен не моглиб попросту між собою порозумітись. Дивачне воно але правдиве: всі самостійницькі індійські ґазети виходять по... англійськи. Колиб виходили в ріжних туземних мовах, їх освідомлюючий вплив бувби незвичайно обмежений.

Ще гірше представляється релігійна плутанина в Індіях. Противенство між магомеданством і індуїзмом не є лише справою конфесійних ріжниць, а в дійсности, смертельною ненавистю між двома суттєво ріжними релігіями. Магомедани є тут в меншости, становлять заледви 1/5 всього населення Індій. Але ця меншість є політично міцніща від решти індусів. Поперше тому, що магомеданство само по собі ділає завдяки своїм релігійним засадам, політично-орґанізуюче. По друге, Магомедане є фізично міцніщі. Магомеданство не забороняє своїм приклонникам їдження мяса, натомість забороняє подружа поміж дітьми, а це передовсім впливає ослаблююче на розвиток індуської раси. Зрештою, Магомедане не є одинокою релігійною меншістю. Є ще тут джаїни, парзи, християне, буддійці і др. За те, в самому індуїзмі начислюємо 300 каст; з нищими кастами поводяться гірше, як колись поводились в старинних містах з рабами. А касти є одним із найповажніщих джерел політичного розєднання поміж Індусами.

Тотеж Англійці навіть не потребують Індусів розєднувати, щоби над ними панувати. Нині слід поставити питання: втримає Англія Індії в своїх руках? Нема сумніву, що Індії домагаються визволення і є готові за його боротись. Допустім навіть, що індусам вдасться побідити і викинути з країни Англійців, потім проголосити незалежність і заснувати індуську державу. Де є — крім Англійців — сила моральна і матеріяльна, що моглаб цю велитенську державу втримати в цілости, нею правити, залагоджувати її внутрішні релігійні, національні і соціяльні роспряжности, і зрештою, цю державу від інших зовнішних ворогів обороняти? Революційним запалом можна визволитись. Але цього не вистарчає для будування і зберігання своєї державности. Чи не опиняться Індії на другий день після визволення в пожарі домашньої міжусобиці, не загублять здобутої волі в крівавій гульні тамтешніх партикулярних отаманій? Чи зуміють індуські самостійники-націоналісти зберігти єдність адміністрації і управління, єдність вихови мас, науки, взагалі необхідну єдність техніки державного життя, впроваджену до Індій через Англійців? Аджеж цих обєднуючих і зберігаючих державу ідей і інституцій індуська революція навіть в проєкті ще не виявила. Ця визвольна революція має покищо неґативну програму, звернутися проти англійських займанців, але ще не виявила позитивної програми власного самостійного державного будівництва. Натомість бачимо, що окрім цілого ряду автономних республиканських провінцій, які стояли під безпосереднім управлінням Британців (всіх 250 міліонів людей) в Індіях існує кількасот монархій, в яких правлять з рамені анґ. короля вся-і раджі і магараджі. Магараджі панують над 70 міліонами людей. Яка автохтонна *туземна* індуська сила, який чоловік, яка інституція буде в стані опанувати хаос усіх індуських провінцій, монархій, каст, мов, релігій, реґіоналізмів, льокальних сепаратизмів, то що, і зберігати державну цілість?

Ось питання, що їх мусітиме позитивно розвязати індуська революція. Якщо вона їх в свій час не розвяже, Англійці десять разів побиті повернуть знова і далі будуть в Індіях панувати. І на це не буде ради — хиба що... *большевизм!* Але цього Індусам не бажаймо.

Ю. М.

Війна в Чікаґо.

ал. Звісна річ, що Чікаґо є містом міліонерів і... бандитів. Особливо від часу введення прогібіції (т. є. заборони вживання алькоголю), бандитизм зріс в Чікаґо до небувалих розмірів. Не минає майже одного дня, щоби місто не було тереном крівавих розрахунків поміж ріжними ґрупами пачкарів алькоголю. Кілька причин відразу складається на заслужено лиху славу сего міста. Передовсім, це місто само по собі є наскрізь, на „сто процент“ *американське.* Одною з підставових ціх всякого справжнього стовідсоткового Американця є його здобувчість, його тяга — скажім отверто — до грабунку. Єдиною ідеєю, яка опановувала і по силі традиції та інстинкту далі опановує Американців є засада — *наживатись і збогачуватись.* Історія заселення і кольонізації Америки, це одна велика історія походу за наживою; до тамтешньої землі американець не був і не є привязаний *традицією праці* на тій землі. Він завсігди дивиться на американську землю і на все своє окруження, як на предмет особистої експльоатації. Спочатку грабили туземних Індіян, потім взялись за грабіж величезних природних богацтв країни, але від коли загорнули всю тамтешню землю, відколи не стало порожних місць для дальшої експльоатації, починають кидатись самі на себе. Тяга до використовування, до наживи, первісний насильницький інстинкт кольонізатора — здобувця саме й є властивим підкладом масовою поширення чікаґівського бандитизму. Коли людей не вяже нічого більше, як тільки ідея наживи і інтересу, зрозуміло, що не стримуються перед найбільш рішучими засобами в поборюванню конкурентів. Щож торкає Чікаґо, розвиток тутешнього бандитизму відбувається на тим більш сприятливім ґрунті, що це місто лежить на межі британської Канади, в якій прогібіція не існує, отже існують можливости масово шмуґлювати алькоголь з Канади, до Сполучених Держав.

Чікаґо має 3 міліони мешканців, отже й десятки тисяч поліції. Але зорґанізовані чікаґівські банди обезсилюють поліцію нечуваним режімом терору і корупції. Можна там бачити картини, що чікаґ. поліціянти приходять до пачкарів відібрати свою нагороду за це, що супроводили під своєю охороною транспорти алькоголю. Продажність досягає до найвищих установ міста; тамошні банди є настільки богаті і зорґанізовані, що в рішучій мірі впливають на мійські вибори, ставлять і проводять своїх кандидатів, мають величезний вплив на цілу урядову машину, тримають в своїх жменях і своїх кишенях суддів і прокураторів; ця мафія є настільки розгалужена, що її не можна викорінити, не досягаючи найвищих постів в стейті і державі.

Банди оті, розділюють місто на терени своїх впливів і горе людям з якоїсь другої банди, якщо зважаться продавати алькоголь на окупованім іншою бандою терені. Звідси теж повстають безконечні війни поміж окремими ґрупами і їх цілими обєднаннями. Війни оті почались в 1924 р. з такої нагоди: *Дайон О. Беніон* був занятий в своїм склепі в якому продавано... цвіти. Розуміється, цей склеп служив, прикривкою для його пачкарських інтересів. Він був провідником могутньої пачкарської банди. Одного дня, до склепу вступило 3 чоловік. Один з них подав Беніонові руку і затримав її міцно в своїй; два другі віддали до Беніона цілий ряд стрілів. Згинув на місци і з цього розгорілась затяжна крівава розправа. В р. 1925 і 1926. головними противниками в Чікаґо були *Ал Кепон і Гаймі Уайс.* Були окружені своїми ґвардіями; що кілька днів зводили кроваві бійки на вулицях міста. Це була звичайніська справа, коли сего чи іншого члена банди убивано в білий день посеред вулиці, чи це зі засідки у вікні камениці, чи найчастіще, з проїзджаючого швидко авта. Раз Кепон їхав на відвідини до родини. Перед ним і за ним їхали два елеґантні чорні криті авта. В цих автах була його охоронна ґвардія. На перехрестю одної з вулиць, підїхало кілька інших авт і враз почався з обох сторін пекельний обстріл скорострілів. Впало кілька людей, Кепон вийшов з бою незаторкнутий. Іншим разом, Гаймі Уайс перекупив читирьох членів банди Кепона, сів з ними до авта і в той спосіб дістався до скритки Кепона. Почалась стрілянина, знова згинуло кілька людий і знова Кепон вийшов ціло. Кепон рішив мститись. Кілька днів пізніще, Кепон в переконанню, що має перед собою авто Уайса напав на його. Зайшла одначе помилка; замість Уайса, згинув цілком випадково його „приятель“ прокуратор МкСуіґґін. Тепер з черги Уайс загорів бажанням пімсти, тим більше, що убито вигідного йому прокуратора. Другого дня їхало одинайцять лімузин повз один із найбільш елеґантних ресторанів Чікаґо. В ньому обідала банда Кепона разом з провідником. Враз відкрито з усіх 11 авт сильний скорострільний огонь; знова згинуло богато людий з обох сторін і знова Кепон вийшов ціло. Тепер черга була за ним. Рішив за всяку ціну позбутись Уайса. Уайс „одідичив“ згадуваний вже склеп з цвітами по убитім Беніоні. Раз до його „склепу“ завітав адвокат У. У. О'Брієн, в якійсь карній справі. Коли вони оба станули перед склепом, зі сусідного дому загрохотів скоростріл. Уайс, О'Брієн, його асистент і кількох інших згинули на місци. Рівночасно, повз склеп з цвітами проїхало авто, з якого віддано черговий град куль на убитого вже Уайса. Але... Кепон справив за це свому соперникові величавий похорон.

Згинув потім і Кепон. Згинув і його наслідник і чергові провідники і десятки і сотні інших. А поліція? Або безсила, або сама заінтересована і підкуплена, або таки задоволена, що бандити самі себе винищують, коли цього не є в стані робити вона сама. Заробітки цих бандитів є велитенські. Провідники банд заплатили в 1926 р. понад 30 міліонів долярів усяких хабарів в самому Чікаґо. В 1928 р. хабарі виносили понад 50 міліонів. В 1926 р. оборот забороненим алькоголем перевищав 100 міліонів долярів. Пересічна висота хабарів вищим урядовцям виносить 25—30000 дол. А позатим: жадна підземна, скрита, навіть революційна війна, не досягнула ще в історії такого степеня жорстокости, як шмуґлерська війна в Чікаґо. В Чікаґо можна богато дечого навчитись, — як провадити війну в підземеллю.

ЛИСТ З БЕРЕЖАН.

Бережани, 20. IV. 1930

Хвальна Редакціє!

Пластова молодь в Бережанах влаштувала 13. ц. м. своїми силами Шевченківське Свято. Воно було, як і богато того рода свят, піднесле, гідне, настроєве. В програму вечера входили хоральні продукції, більш чи менш добре вишколені; було вступне слово, не зовсім зрештою вдатне, отак, ні виголошене ні відчитане, довге, виїмково не відповідало повазі хвилі, зробило на слухачів прикре враження. Було й скрипкове сольо п. Бобака при супроводі фортепяну,

---

І тут ми впрост підходимо до незвичайно актуальної тепер теми про „Провід і Масу“. Се питання здавна і в ріжних виглядах фіґурує зокрема на сторінках найбільш цінного нашого журналу Л. Н. Вісника, що стільки причинився до оформлення нашого націоналістичного думання. В останніх часах його редактор Донцов присвятив питанню „Проводу й Маси“ дві окремі статті, що вийшли пізніще й окремою відбиткою, — рідко цікаві й корисні статті „Єдине на потребу“. Отже зі всіх сих статей дра Донцова випливає, що „єдине на потребу“ се — розвиток сили волі чи характеру, і що коли ми будемо мати провідників, з такою потрібною силою характеру, будемо мати за ними і масу, і державу, і незалежність, і соборність і все інше, нам потрібне. „Говорять, каже він (ЛНВісник 1930, I, с. 82), нераз у нас про „гармонію“ у вихованню: що мовляв, треба „гармонійно“ розвивати всі здібности — не лиш характер, але й свідомість, силу волі знання і пр. Але казати таке — значить казати забогато і — нічого... Бо казати, що треба розвивати *всі* здібности душі — се програма для нас, для наших внуків і правнуків, се — загальник. Нам же-ж треба звернути увагу на те, що в даній історичній хвилині — є на потребу. А сим безперечно є передусім виховання твердих характерів“...

Ось пункт, що викликає у мене певні сумніви. Що й казати, без людей з сильним характером, ми ніколи не матимемо нашої України. Але мене турбує ота віра в силу характера, як в якусь панацею („*Єдине*, що є на потребу“), єдину і виключну (бодай на сю „історичну хвилину“).

Чи у нас дійсно не було, підчас нашої революції, людей з твердим характером? Людей, що відзначалися і витревалістю, і певністю себе, і вірністю переконанням, і саможертвенністю і т. д. і т. д.? Кожний з нас, хто перейшов шлях революції і залишив на ньому дорогих товаришів і знайомих, мігби назвати не одне і не два імена.. Я особисто, поминаючи тих кількох, що ще змагаються з життям і страшними обставинами під большевиками, схиляю побожно голову при згадці імен замучених провідників українських студенських громад — В. Коржа, О. Поповича. В. Шульгина та інш. Всі вони були людьми з твердими характерами, відданими українській національній справі. Але всі вони полягли завчасно...

Чи у нас не було людей з твердим характером підчас нашої Козаччини.

Ні, нам не бракувало людей з твердим характером! Інакше не булаб можлива ота завзята боротьба, що її пережила Україна на протязі стількох років в таких неможливих умовинах, проти стількох ворогів, майже-майже що проти цілого світу.

Ні, нам не бракувало людей з твердим характером!

Хиба, зрештою, покійний от. Петлюра не виказав своєї відваги, коли на чолі маленького гуртка гайдамаків, сам особисто боронив Київ, переходячи нераз в атаку? хиба не виказав він витревалости, змагаючись з большевиками, падаючи, заникаючи, знову здіймаючись? хіба не виказав він вірности ідеї та переконанням? не виказав почуття чести? не виказав своєї саможертвенности? піклування за справу, не за себе?.. Ні, не можна і С. Петлюрі відмовляти в силі характеру.

А проте, ми програли.

Бо і сила характеру, навіть і „в дану (і то *власне* в дану) історичну хвилину“ не є ще вистарчальною, коли до неї не додати глибокого знання світу, знання людей, знання й розуміння обставин.

Хто був С. Петлюра? — Провінціяльний журналіст. Дрібний урядовець. Щира, переконана й сильна людина, але з вельми обмеженим світоглядом. Людина, що не вміла говорити ані на одній европейській мові, і — фатально — не вміла підбирати людей для свойого найблищого оточення. Людина, що піднялася творити державу, що хотіла зробити з Київа одну зі світових столиць — була провінціялом, як провінціялами були і майже всі його дипльомати, що нічого не розуміли в тодішній світовій ситуації, і дуже часто не знали европейських мов. На світовому форумі сего не прощається. При тому взаїмовідношенню сил, що ми мали на Україні, ми моглиби виграти лише в тому випадку, колиб на чолі нації стояла людина не лише твердої волі, але *ґеніяльної прозорливости*, і колиб в її оточенні знаходилися люде не лише віддані національній ідеї але й свідомі цілого її *міжнародного значіння*, — інакше кажучи не Петлюра з ріжними прилукськими та кобеляцькими адвокатами, фершалами та народніми вчителями, але люде европейської освіти та культури, як Масарики та Бенеші, як самоук Мусоліні, що грунтовно простудіював цілу соціолоґію і, перше ніж прийти до влади знав вже всі головніщі европейські мови. Хуторянство й провінціялізм — ось ті наші два головні вороги, що ми їх мусимо перемогти, ось на який фронт ми мусимо скерувати цілу свою силу характеру, щоби збудити в нашому народі приспаний творчий дух; піднести його, а власне його інтеліґенцію і провід, до усвідомлення дійсної необхідности справжнього духового імперіялізму; перестати платити страшну данину людьми (Гоголь, Короленко, та безконечний леґіон інших) хижим сусідам; вихопитися з обіймів політичної та культурної обмежености; орґанізовувати як найчастіщі екскурсії по краю для пізнання рідного народу і рідної землі, щоби знати кого і як треба провадити; висилати молодь на студії закордон, щоб вона пізнавала світ в усіх проявах його найріжноманітнішої творчої діяльности; примушувати її студіювати чужі мови; брати як найактивніщу участь в усіх проявах національного й громадянського життя, не лякаючись можливих помилок, — а там вже саме життя відсортує тих, хто має твердий характер від тих, хто його не має. І коли народ наш приблизиться нарешті до вівтаря та джерел світової культури, коли зрозуміє і запалиться ідеєю свойого, не лише східньо-европейського чи евразійського, але світового значіння; коли він почне класти міцні підвалини свойого власного непереможного імперіялізму, побудованого на творчости духа, — ми будемо мати нашу Велику Соборну Україну.

були й деклямації, була й пластова орхестра. Було усе, що з таких приводів звикло бувати; пластуни, як завсігди молодці, гарно вивязались зі завдання! Публика грімкими оплесками обдарувала виконавців, метким пластунам і пластункам молоді очі горіли від задоволення. Було справді усе...

Тільки не було ґімназії. Хлопці не одержали дозволу взяти участь в Святі. Заборона наступила з причини.. реколекцій. Там, мовляв, співи, музика, тощо... Але, щоб баламуцтво не ширилось: причиною є *льояльність посунена до рабства.* Минулого року ґімназійна молодь теж не могла вшанувати памяти Пророка, дарма, що по старій традиції рік-річно влаштовувала Шевченківські концерти. Особливо видатну ролю в цій забороні відіграла одна духовна особа з педаґоґічного складу ґімназії. Особа ота, яка в своїй, аж до рабства посуненій льояльности підносить молодому директорови ґімназії олівець з підлоги і відїзджаючому несе валізу на стацію, хотілаби мабуть впоїти і в душі молоді свої „шляхетні" інстинкти. Але — даремне починання...

Котюзі по заслузі сказав один з поважних професорів у нас на Бесіді, коли прочитав статтю в „Українському Голосі" в справі побиття голови Наук. Тов. ім. Шевченка представниками молоді. „Як ви так на цю справу задивляєтесь і таке похвалюєте, то я з Вами більше не говорю", — сказав голова Бесіди, другий професор. „Дуже мені буде приємно, з вами більше не говорити" — відповів на це поважний зрівноважений громадянин. Усі свідомі нашої справи Бережанці солідаризуються з його поступованням.

Явища публичного згіршення трапляються і у нас, в Бережанах. Одним із таких явищ є діяльна участь асесора Громадської Ради Дра Бемка, в міськім комітеті для звеличання 400-ліття „існування", а властиво польського панування в нашому місті. От в чім заковика: Поляки числять літа існування міста від року надання місту „фундаційної королівської грамоти". Після неї Бережани справді всього 400-літні. Колиб др. Бемко трошки краще знав українську історію, знавби теж, що Бережани є два рази старші, ніж це кажуть Поляки і є засновані не польськими королями а українськими, іменно, *українськими* князями. Вдобавок: українське громадянство ставиться неґативно до всіх польських спроб, влаштовувати спільні свята. Згаданий асесор користає з цього, що належить до проводу і виділів всіх майже тутешніх українських товариств і позволяє собі без порозуміння з компетентними для цього людьми, давати всі дані в імені цих товариств, для їх поміщення у виданій містом пропамятній „фундаційній" книзі. Король „зафундував" місто Бережани, др. Бемко „фундує" місту Книгу, що „зафундує" місто свому славному асесорові? — *ор.*

ЛИСТ З БОРЩЕВА.

Як у нас господариться народнім майном!

(Про інституцію Народний Дім в Борщеві).

Борщів — мале повітове місточко, 11 км. від Збруча, нічим не замітне поза маґазином тютюну, судом, жидівською дільницею і славним болотом.

В тім то Борщеві лучалися давнійше великі духом, і щиро віддані нашій справі люде. Вони то: бл. п. Др. Дорундяк і інші постаралися що 1905 р. поставлено в найкращому місці поверховий Народний Дім. Цей дуже мало під оглядом розмірів і величавости або й цілком не уступає Народному Домови в Тернополі („Міщанське Брацтво").

Але стан який тепер запанував в нашому Н. Д., господарка, якої він дочекався по війні, повинні зацікавити і перестерегти ширші круги громадянства.

Що в тому Н. Домі за господарка — нехай свідчить факт, що його дідичний господар суддя *Смаль* має за якісь там „заслуги" (в кого?) доживотне в ньому безплатне мешкання. Що той сам господар примістив в ньому почту і військове кіно, в той час коли Повіт. Союз Кооператив, дуже дорого оплачує свій маґазин в місті а ми студенти на силу божу дістали салю на вечерниці. Треба ще додати, що *всі державні свята, польські поранки відбуваються в Народному Домі, розуміеся відповідно зверха і в середині удекорованім.*

Колиж Вп. п. сенаторка Кисілевська приїхала до Борщева на віче, то п. Смаль не хотів отворити салі... і віче відбулося пару годин пізніще (в зимній салі, це було зимою) по довгих і енерґічних заходах! Противився тому, що віче скликав місцевий Союз Українок!

Тому, що громадянство Борщева і повіту за виїмком кількох збаламучених Смалем людей є противне його господарці — все воно є позбавлене свого дому, свого пристановища, бо таких п. Смаль викидає з читальні, з салі словами: „голота, бандити". — З цего приводу вже була внесена скарга до Суду на Смаля та чомусь її вицофано — а шкода! Ніхто не знає і не буде знати коли і де відбуваються Заг. Збори і вибір заряду Н. Дому. — Відомо лише, що всіми шанованого меценаса Дра Луніва, кандидата на посла з 18, і п. суддю Воркуна викинено недавно з членів Народного Дому. За що? Ніхто не знає. Не знає теж ніхто де діваються чинші льокаторів — ніхто не здає рахунків — або принайменче не подає їх до прилюдного відома!

А які непропорціональні чинші: Повіт. Союз. Кооп. як кооперативна інституція повіту платить 150 зл. місячно, а акційна килимарська спілка за краще, бо фронтове приміщення має платити 45 зл. місячно, але від півтора року залягає з чиншом. Не знає ніхто кілько платить почта? *За гарну велику салю платить військове кіно 60 зл. місячно і нищить її в страшний спосіб.* А водиться у нас ще й так, що пр. Т-во „Сокіл" (тому що Смаль ним опікується) за салю нічого не платить — а „Луг" чи „Філія Просвіти" мусить її солено оплачувати! Чомусь таке „відзімісі" — п. судді.

Вже негодовання з тої господарки — як в місті так і повіті дуже зросло; вже говорять кооператори і читальняники, що колись всі зберуться з повіту зробити уже раз нарешті з тою справою порядок. Прийдуть викинути п. Смаля з дому, бо він може оплачувати собі приватне мешкання, домагатися усунення почти, кіна... а їх місце відступити укр. Інвалідам, та нашим народним інституціям.

Бо властиво де всі, місцеві і замісцеві мають подітися, лише через те, що їх Смаль не любить?

Вже в нашому повіті прокидаєся Сель-Роб, бо деж зберете, згромадите свідомих і цікавих знання селян і робітників? Пан Смаль до салі не пустить, зрештою там кіно.

Пригадуються слова кинені ініціятором Дому на його посвяченню: „Цей дім то лише один стріл в ворожу сторону — але стріл сильний могучий — за ним повинні піти дальші стріли". Але як бачимо в руках п. Смаля Наш Дім не є бажаною зброєю, але радше матнею для загортання гроший і роблення ґешефтів. Там грає військове кіно, міститься почта, з білочервоною хоругвою на стриху, там відбуваються всі ужендові свята, всі польські поранки.

Туди, до свого мешкання, вводить Смаль підчас наших свят своїх гостей — польських офіцерів.

Всячина.

Дещо про ледові гори на оке анах.

Цього року на весні, як впрочім і кожного року в тій порі, появилися на Атлянтійському океані плаваючі ледяні гори, які становлять велику небезпеку для кораблів, що курсують поміж континентами.

Виводяться ці ледові гори з полярних околиць. Коли весною зачинають бушувати сильні весняні вітри на півночі, то сила цих вітрів відриває величезні ледові криги від матірного ледяного пня, збиває їх разом так, що вони творять великі ледяні гори і пливуть на південь. Щоби унаглядпити до яких розмірів доходять ці ледяні гори вистане сказати, що величина деяких із них рівняється поверхні цілої бувшої Галичини а то буває ще більша. Небезпека ледяних гір є тим більша, коли возьмемо під увагу, що коли ледяна гора сторчить понад поверхнею води на 10 метрів (наприклад), то у воді занурюється така гора на 90 метрів в глибину. А щож тоді казати про ледяні гори, що є високі на 100 і більше метрів понад поверхню води.

Часто бувало так, що капітан корабля зауваживши ледяну гору, розрахував, що кораблеві удасться проскочити перехрестя. Тимчасом він обраховував ледяну гору лише на підставі того, як він її бачив понад поверхнею моря не враховуючи того, які форми має ця ледяна гора під водою Показувалося, що дуже часто ці ледяні гори є далеко більш розложисті та широкі під водою ніж над водою. Таке трафилося теж правдоподібно у випадкові „Титаніка" в 1912 р., коли неправильне обчислення капітана „Титаніка" спричинило розбиття цього велитенського корабля і коштувало більше як півтори тисячі жертв в людях.

Особливо катастрофа „Титаніка" дала товчок до горячкового шукання способів забезпечитись перед можливостею зустрічі та зудару з ледяними горами.

Існує досі кілька способів такого забезпечення. А саме: 1) При помочі міряня температури води можна ствердити, близькість (відносну) ледяної гори. Коли нагло паде температура води то це знак, що ледяна гора надпливає. 2) При помочі розсаджування ледяних гір вибуховими матеріялами. Спроби ведені в цьому напрямку не дали однак значних успіхів, мимо цього, що верчено в ледівцях довгі діри і закладано в них динаміт. Він робив невеликі (відносно) шкоди внутрі ледівця. 3) Найбільш успішною охороною для кораблів, являється апарати проф Лянґевіна. Вони є здатні при помочі так званих „ультра звуків" себто звуків, яких нормальне людське ухо не може схопити, провірювати на далеку віддаль усякі перешкоди, що їх зустрічає корабель по дорозі. Ці „ультразвуки", що їх висилає згаданий апарат в бажаному напрямку, зустрівши перешкоду відбиваються від її стін і вертають у формі еха з поворотом до апарату. Апарат знова при помочі електричної струї зазначує час який минув від вислання цих „ультразвуків" до їхнього повороту у формі еха. В той спосіб можна зовсім точно очеркнути віддаль небезпеки а з окрема ледяних гір. 4) Одним з дуже важних охоронних засобів є зорґанізовання міжнародньої розвідочної служби на морі, яка шляхом радійо-передачі сповіщає про напрямок місць, швидкість та величину зауважених нею ледяних гір. 5) В часі появи великої скількости ледяних гір зміняють кораблі маршруту а саме залишають маршруту північну а користуються передовсім південною, чим в немалій мірі зменшують небезпеку. Всі ці засоби охорони дали дуже наглядні успіхи, бо в останніх роках не було ні одного випадку катастрофи у звязку з появою на морі ледяних гір.

НОВІ КНИЖКИ.

Микола Галаган: „З МОЇХ СПОМИНІВ". *(80-ті роки до світової війни). І частина. Львів 1930. Видав. „Червона Калина" стор. 203.* Перед нами знова нові спомини, на разі лише перша частина, Миколи Галагана. Автор задумав докладніще представити часи і обставини, серед яких проживав, бо в І. частині доходить щойно до вибуху світової війни. Книжка складається з 4 розділів. *Перший* розділ (стор. 9 — 67) має заголовок, „Домашні обставини". „Козакофільство". Ґімназія; *другий* (стор. 68 — 105): „В колеґії п. Галагана. Громада середнєшкільників. В університеті Студенська Громада"; *третий* (стор. 106 — 161): „Революційна українська партія. Українська соц. дем. спілка"; *четвертий*: (стор. 162—203): „З доби післяреволюційної реакції. Перед війною".

Перша частина Споминів Галагана нагадує мені першу частину Споминів Чикаленка з тою ріжницею, що в Споминах Галагана говориться про відносини в Чернигівщині, а в Споминах Чикаленка про відносини на Херсонщині. Признаюся однак, що Спомини Чикаленка є написані далеко цікавіще і читаються як яка повість, а Спомини Галагана є з початку доволі скучні. Щойно з хвилею, коли автор почпнає говорити про свою конспіративну роботу, стає книжка цікавіщою. У вступі („Від автора") пише автор таке: „Коли має рацію думка про те, що дух певної історичної доби можна краще пізнати не стільки через студіювання грубих томів наукових творів, як на підставі ознайомлення із сучасними мемуарами та інтимною кореспонденцією, то можливо, що й мої спомини колись перечитає з інтересом чи може й з користю для себе хтось із тих майбутніх дослідників". Третий і четвертий розд л книжки відповідають сему поглядові. По всякій імовірности дальші части Споминів будуть ще цікавіщі. — Коректа в книжці не дуже точна, бож на справлення помилок треба було аж цілої сторони і мимо сего не всі помилки виказані. На стор. 110, семий рядок з гори речення зачинається кусником слова.

Др. Г. Кох: „ДОГОВІР З ДЕНІКІНОМ". *(Від 1 до 17 листопада 1919 р.) Львів 1930. Видавн. „Червона Калина" стор. 55.* Книжка Коха дає ще один причинок до останніх місяців існування УГА. Автор оповідає тут про знані події, найцікавіщою частиною книжечки є оголошення всіх точок *„Зятківського Протоколу" і „Одеського договору".*

Розбудова Нації. Орґан Проводу Українських Націоналістів. чч. 3—4 (27—28) 1930 Р. вид. 3-ий.

ЗМІСТ:

1. *Я. Дуб:* „Хочемо незалежної України".
2. *О. Бойдуник:* Соборність України та її східні кордони.
3. *Проф. О. Мицюк:* Евразійство.
4. *Ґен. В. Сварика:* Дещо з минулого та висновки з того для майбутнього.
5. *Звідомлення Проводу Українських Націоналістів* ч. 1.
6. *Чорноморець:* Диктатура пролетаріяту.
7. *Е. Онацький:* На міжнародні теми.
8. *В. Дніпрянський:* Ліґа Націй та Україна.
9. *Інж. Л. Костарів:* Льондонська конференція.
10. *Про проф. Студинського та про „явища публичного згіршення".*
11. *Рецензії.*
12. *Від Редакції.*

Святочний Концерт

в честь

Уляни Кравченко.

Дня 8 травня, українське громадянство Перемишля заповнило по береги салю Народного Дому, бажаючи скласти поклін нашій письменниці, пані **Уляні Кравченко**, з нагоди 50-літнього ювілею Її літературної і громадської діяльности. Коли Достойна Ювілятка зявилась на салі відпроваджувана на почесне місце численними делеґатками з цілого краю, присутна публика встала з місць, щоби вшанувати Її появу. Заходами перем. *Філії Союза Українок* влаштовано вечір-концерт з творів письменниці. Вступне слово виголосила п. *О. Ціпановська* звертаючись до Ювілятки зі сердечним привітом від присутної молоді і всього громадянства. Першу половину концерту виповнила переважно шкільна дітвора хоровими співами і деклямаціями. Чергувались: Захоронка на Болоню, Школа ім. св. Николая і Школа ім. М. Шашкевича. Здається, що не можна було придумати кращого вислову пошани для Ювілятки, як отой щирий, зі сердець пливучий поклін української шкільної дітвори — великій Учительці. Тотеж, неважне більш чи менш досконале виконанне окремих діточих хорів чи деклямацій; важна натомість ота безпосередня щирість і сердечність, з якою дітвора горнулась до „бабуні", складаючи Їй особисті побажання, після кожної з окремих виконаних точок.

На кінець першої частини концерту поставлено точку: *привіти.* Найперше їх складали від імені цілого ряду орґанізацій і особисто, присутні делеґатки, між іншими, ПП. посолка *Мілена Рудницька*, п. сенаторка *О. Кисілевська* п. *С. Олесницька* (Станиславів); п. *Гладка* (Рогатин); п. *Марія Мельникова* (Коломия), п. *Несторовичева, о. Гриник* (Р. Ш.).

Далі відчитано ґратуляційні телеґрами і писемні привіти, що масово наспіли з усіх закутків краю. Відчитувати всі тексти було з огляду на їх масовість просто неможливо, тотеж довелось обмежитись на названню адресуючих. Вражало, що в той час, коли для сеніорки наших діячок і письменниць наспівали привіти навіть від найбільш віддалених, глухих читалень, на цей привіт не вміли здобутись патентовані літературні арбітри наших двох репрезентативних національних орґанів — „Діла" і „Нового Часу". Знаходять натомість доволі часу і памяти для своїх особистих, ялових, полемічних літературних двобоїв.

Після відчитання привітів достойна Ювілятка дякувала всім присутнім і неприсутнім за вислови памяти і пошани. В скромних, тихих, простих словах говорила про себе і про свій життєвий труд, про ту життєву, мету якій завсігди вірно служила, борючись в міру своїх сил і свого розуміння, за добро Нації, за її освіту, за кращі умови жіночого існування.

Друга частина концерту, виконана старшими, містила цілий ряд точок високої мистецької вартости. Поезії пані Уляни Кравченко, які — як це було підчеркнуно в рефераті проф. *П. Волянського* — незвичайно підходять для музичних композицій, справді дали змогу виявити це нашим композиторам. Співали хори: жіночої ґімназії, Бояна, мужеський хор (ґімназія), Прегарну пісню Кравченко-Людкевич: „Одна пісня"— виконала поправно пані *Г. Волянська.* Пані *Е. Ляхович.* деклямувала з імпресією зі збірки поезій Ювілятки: „На новий шлях". Добре запрезентувалась орхестра мужеської ґімназії під орудою *проф. Кліша*; придалосьби більше дутих інструментів. *проф. П. Волянський*, дав в рефераті життєпис і огляд літературної та громадської праці Ювілятка за всіх 70 літ її життя. Цей реферат надруковано в сильнім скороченю в попереднім числі „У. Г."

Після концерту відбувся всалях Бесіди комерс в тісніщім гурті близьких друзів і знайомих Ювілятки. Промовляв тут проф. *Д. Николишин* з Коломиї, — за яким всі присутні щиро підхопили звернуті до Ювілятки; **Многая літа!** — *дм.*

„Спартанка" — „Весела Громада".

Руханковий вечір 6 квітня ц. р. в салі Українського Інституту для дівчат.

Колиб наші бабці були присутні на тім руханковім вечері, напевно хиталиб головами. Лице виражалоб здивування а уста шептали-б: „не ті часи настали". Дійсно, інші часи. Минаються стародавні звичаї і обичаї, на жаль, між іншими, богато добрих і гарних. Але на радість — минаються також звичаї лихі. Минулося, що дівчина не сміла їсти за столом на приняттю, бо це „не випадало". Минулося також, що коротко стрижене волосся або виступи в легких спортових одностроях наражували дівчат на осмішення а то й закид „неморальности". Ще перед 15 роками жінка взагалі і не мріяла про це, що тепер є річю звичайною і конечно потрібною. А власне: *модерне плекання краси і сили тіла* — ритмікою, спортом, змаганнями в легкій атлетиці, взагалі-ж, руханкою в найширшому значінню. Потрібно воно тим більше, коли мати на увазі теперішні часи зросту техніки, фабрик і заводів, коли людина щораз більше відривається від природи, щораз більш „цівілізується", щораз густіще заселює міста, оті великі деструктори природної сили і здоровля.

Нашій молоді а передовсім дівчатам в період наврівання, нормальний спорт і руханка є особливо по містах потрібні, як сонце і свіжий воздух.

Тому теж, руханковий вечір двох спортових перемиських Гуртків дівчат „Спартанка" і „Весела Громада" треба щиро вітати і побажати нашим славним дівчатам, не уступати з наміченого шляху і по закінченню школи.

Не роблю перегляду поодиноких точок, бо всі вони були підібрані зі смаком і всі однаково гарні у виконанню. Прегарні і старанно приготовлені і костюми, і „античні образи" і народні строї в „гагілках" і „полотні". Лише кілька завваг На мій погляд можна було спокійно опустити співочі точки тим більше, що недавно відбувся дуже гарний концерт тихже учасниць. Також треба-б ще трохи більше життя у всіх вправах; так напр., як на початку „Хороводу".

Руханковий виступ дівчат показав себе в найкращому світлі. Радісно витала публика кожну точку і цілком заслужено нагороджувала гучними оплесками. Всім учасницям належиться повне признання за старанне виконання вечера. А перед усіми, це признання належить висловити панні *С. Паліїв* за ініціятиву і підготовку цего виступу; в кожній точці програми помітно було її старанну руку, відданість і любов до свого гарного спортового діла.

На жаль, наше громадянство не прийшло чисельно. Богато вини в цім відношенню треба записати на конто байдужности громадянства, яку помітно, на жаль, не тільки в цій одній справі. Ще довго прийдеться боротись піонірам і піоніркам українського спортового руху за зрозуміння і якнайбільш активну громадянську підтримку, в справі фізичної вихови свого власного молодого покоління. Значною перешкодою був також театр ім. Тобілевича, який якраз в цьому часі, був в Перемишлі на гостинних виступах. Але велика частина вини за неприсутність громадянства спадає також на — *орґанізацію вечора.* Про його взагалі мало хто був повідомлений. Відколи велику Салю Дівочого Інституту відгороджено від „міста" китайським муром, „місто" всякими імпрезами в цій салі попросту не цікавиться. Але як зачуваємо, цей вечір буде повторений в близчому часі ще раз, в Салі Нар. Дому. Таким чином, всім тим, що не бачили, буде дана нагода, подивитись на гарний руханковий виступ наших дівчат. *Пр.*

Посвячення домівки Сокола.

Дня 4 травня ц. р. відбулось при вул. Ґродській ч. 1. урочисте посвячення домівки українського перемиського *„Сокола"*. Посвячення доконав Преосв. *Григорій Лакота*, перемиський епископ-суфраґан. При цій нагоді виголосив принагідну промову, навіяну високим патріотичним чуттям, накликуючи молоде українське сокільство до невсипущої праці в його орґанізаційнім ділі, до сталення в своїх рядах твердости характерів і плекання засад християнської моралі. Довшу промову виголосив *др. В. Загайкевич*, вказуючи на великі національно-виховні і орґанізаційні завдання українського сокільства. Делеґат львівського центрального сокільства проводу п. радник *Бидзиновський* завізвав перемиських побратимів в небогатьох але тим більш ядерних словах — *до праці!* Офіційну частину свята закінчив проф. *Евген Любович* Голова перем. „Сокола" складаючи присутнім щире спасибі за живе заінтересовання сокільським ділом. Співав хор перем. „Сокола". Після виповнення пропамятної книги підписами присутних зібрані громадяне і сокільство залишилось ще деякий час в домівці, свобідно обговорюючи актуальні сокільські справи. — Нова сокільська домівка, хоч розмірами невелика, всежтаки віддаватиме бездомним до тепер перемиським Соколам бажані прислуги. Дивно тільки, що для перем. Сокола не було можливо найти приміщення в котрімсь з українських будинків Перемишля. — *ар.*

Що чувати в світі?

Большевики. Казав колись Троцький: коли ми (большевики) будемо приневолені відійти, то відходячи тріснемо за собою дверима так, що весь світ здрігнеться. А тимчасом: упадок большевизму заповідається зовсім по міщанському і „без музики". Останний большевицький похорон з „музикою" відбувся підчас хоронення Лєніна. Від його смерти богато змінилося. Вся большевицька політика йде на осліп. Лев Троцький був „львом революції" доти, доки його попихав Лєнін. Без нього він став духовим міщанином, а в недавно виданій ним відозві до всіх членів комуністичної партії засуджує на неминучу смерть усі большевицькі починання так у внутрішній, як теж закордонній політиці Сталіна, закидуючи цьому останньому політичне авантурництво. Через всю відозву Троцького тягнеться червоною ниткою повний упадок віри в здійснення большевицької ідеї „в такій заскорузлій країні як СССР." Сам же авантурник Сталін, що його богато однопартійців вважало мужем провидіння большевицької революції, показався мірнотою і справжнім політичним авантурником, який не має здібности предбачування навіть на три місяці наперід, яким кидають події наче мячем, що бігає стало між двома стінами: домаганнями правої та лівої большевицької опозиції, який видає сьогодня накази й декрети на те аби їх завтра відлизувати. Але найцікавіще з того всього є проєкт похоронів большевизму, про який довідуємося зі статі Мяснікова (душегубця великого князя Михайла Александровича), що появилася недавно в „Бюлетині закордонного бюра опозиціоністів" в Парижі. Отож Мяснiков, визначний член большевицької правої опозиційної групи, домагається повного скасовання колєктивізації та привернення повноти прав приватній власности, привернення прав церкви, рівноуправи села і міста в політичному відношенні, припинення всякої діяльности комітерну, словом переходу революції соціялістичної на шлях революції буржуазної. Такі проєкти похоронних промов появляються в останних часах щораз частіще, а це є одною зі знаменних ознак повного розкладу большевизму.

Франція. Цього року минає 100 років від часу, як Франція зачала підбій північно-західних областей Африки. На прикінці місяця травня 1830 року виїхала французька військова експедиція під командою ґен. Бурмон з південно-французького порту Тульон в напрямку на альжирське побереже Африки, а 4. червня 1830 р. причалила до морської затоки Сіді-Ферріх, що на захід від міста Альжир. Вже 5. липня, після удачних боїв, французькі війська заняли місто Альжир, з якого поспішно відступив альжирський бей Гусейн. В недовзі після цього занялн Французи прибережні міста — Оран та Борсе. Ці дві останні місцевости Французи швидко самі покинули, коли до них дійшла відомість з краю про вибух липневої революції в Парижі. Захоплення з поворотом тих місцевостей та ще цілого ряду інших, відбулося щойно тоді, коли на зміну ґен. Бурмона прийшов ґен. Кльозель. Дальшому походові Французів заступив дорогу дуже здібний войовник Абдель-Кадер, який і приневолив французьке командування до заключення мира та зобовязання дальше не посуватись в глибину Альжиру. Після заключення мира звернули Французи всю свою увагу на підбій східної частини Альжиру, де не сягала влада Абдель-Кадера. Спрямовуючи всю свою силу в тому напрямку, заняли Французи в 1837 року місто Константіну, що й відкрило перед ними можливість виходу та підбоїв другої африканської провінції Тунісу. Мир з Абдель-Кадером довго не тревав. В 1840 році почалися затеклі бої, зорґанізованої ним місцевої армії з французькою окупацією. Бої ці тяглися з перемінним щастям цілих 7 років, але остаточно Французи перемогли, поширюючи окупаційний терен на схід та захід, на Альжир, Туніс і частину Марока, а на нівдень аж до пісків Сагари. Після цього було ще дві спроби повстання туземного населення проти Французів, але обидві ці спроби закінчилися невдачею. — Політика Франції в підбитих африканських провінціях була від початку і є досі незвичайно зручна. Французи зуміли привязати до себе туземців та погодити їхні інтереси з інтересами Франції настільки, що твердження про французький патріотизм туземного населення не є в жадному разі голословним.

Італія. Загально відоме є дотепне твердження, що після кождої мирової конференції, усі з тим більшим запалом роблять приготовання до війни, а після кождої конференції, що має на меті довести до розброєння, йде скрізь хвиля горячкового зброєння. Так судьба постигла теж, між іншими, морську конференцію в Льондоні. Правдивість згаданого твердження є тим більше наглядна, що заходи в напрямку зброєнь робиться безпосередно після кілька місячних балачок про потребу та доцільність загального розброєння. Зброяться всі без виїмку. Робить це теж Італія, йдучи за думкою Мусоліні, що ієрархію великих державних і національних потуг окреслює і визначує передовсім сила їхньої фльоти. Ще підчас льондонської конференції кепкувати собі Франція та Анґлія з італійських домагань — мати однаково велику і сильну з Францією, воєнну фльоту. Казали тоді Французи і Анґлійці, що навіть якби Італії була признана така рівність сили, то Італія не змоглаб з цього признання скористати, бо не малаби ані грошей ані інших можливостей збудувати рівно сильну та велику фльоту. Отож на це кепкування дала недавно відповідь Велика Фашистівська Рада, яка ухвалила в негайно зачати будову одного воєнного кружляка з тонажем 10.000 тон, двох кружляків по 5.000 тон, чотирох контрторпедовців по 1250 тон і двайцятьдвох підводних лодок (чотири з них по 1390 тон). Рішення Великої Фашист. Ради приняла уся преса з великим задоволенням, даючи відсіч Франції на її кепкування. „Popolo di Roma" каже між іншим, що „цікаво буде поелухати що казатимуть французькі техніки коли Італія закінчить успішно будову своїх воєнних кораблів з цим самим що й Франція тонажем, але далеко грізніщих ніж французькі і оборудувані найновіщими технічними здобутками.

Індії. Льорд Ірвін рішився остаточно (безсумніву за порозумінням з Льондоном) арештувати, а властиво інтернувати Ґандійого. Анґлійська судова влада не думає виточувати йому процесу, а вважає інтернування карою адміністративною, що має забезпечити владу перед шкідливістю з його боку. Само інтернування та час в якому його доконала анґлійська влада доказує, що ця влада вважає за можливе і доцільне боротись з індійським бунтом такими засобами як арешти одного чи кількох провідників. Це означає далі, що анґлійська влада почуває твердий ґрунт під ногами, а рух Ґандійого оцінює як рух неповажний. Богато голосів намагалося оцінювати рух Ґандійого як рух ідеалістисний. Тимчасом він таким не був і не є. Він є радше рухом позбавленим всякого реалізму і коли він навіть коріниться в ідеалізмі, то в умі Ґандійого цей ідеалізм приймає форми кумедні, осмішуючі та понижуючі само поняття ідеалізму. Бо й справді хто з туземців чи Европейців стане захоплюватись такою програмово-політичною акцією, яка зводиться до лаження над море видобувати сіл з морської води, або такими революційними гаслами, як наказ кождому однодумцеви Ґандійого сісти на дві години денно біля ткацького варстату чи коловоротка і прясти матерію власного виробу, аби не купувати готових анґлійських виробів, або наказами нищити урядження пожарних анґлійських сторожей, бо вони вживають, води яка є ворогом божественного індуського вогня, або цькуванням „революціонерів" проти анґлійських бактеріольоґічних інститутів і стацій, які нищать малярію та холєру, що пожирає сотні тисяч Індусів що року. — Побачимо впрочім чи заповідь приятелів Ґандійого, що арештовання його поставить на ноги цілі Індії — здійсниться. В здійснення цеї заповіди можна вже сьогодня глибоко сумніватись.

МІЖНАРОДНІ ПОЛІТИЧНІ ПОДІЇ.

На засіданню сенату в Празі дійшло минулого тижня до бурливих сцен. Котрийсь із сенаторів ввів на салю нарад чоловіка, що його підчас Великодних свят поліція арештувала і так сильно побила, що він збожеволів.

* * *

Фінансовий дорадник польского уряду Девей повернув до Варшави (з Букарешту) і має намір в найблищому часі відвідати Москву. Непосидючість п. Девея пояснюється тим, що американські фінансісти доручили йому розвідати, які існують можливости для льокати американського капіталу в Румунії та СССР.

* * *

До Альжиру прибув президент Франції Думерґ, витаний радістно місцевим населенням. Приїзд його до Альжиру стоїть у звязку зі святкованням 100-ої річниці прилучення Альжиру до Франції.

* * *

В перших днях травня виїхав великий віддів анґлійського ґарнізону на острові Мальті в напрямку на Індії.

* * *

У звязку зі зближаючимся XVI конґресом комуністичної партії, московський уряд переводить чистку партійного апарату (передовсім на Україні), а з окрема тих партійних осередків, що враджують опозиційні „ухили". Досі розвязано між іншими окружні комітети комуністичної партії в Кремінчузі, Шепетівці, Конотопі та Артемівську.

* * *

Через афґансько-індуський кордон перейшов в перших днях травня повстанчий відділ з Афґаністану. Чи це є звичайна рабівнича банда, чи симпатики індуського повстанчого руху — невідомо. Деякі ґазети твердять, що у згаданому відділі находиться велика скількість большевицьких аґентів.

* * *

В приготованнях до скликання православного собору в Польщі, що відбуваються при стислій контролі польських урядових чинників, устійнено особистий склад передсоборової ради, зложеної з 30 осіб (досі було проектовано 12 осіб) з потіж духовенства та мирян.

* * *

Буджетова комісія німецького парляменту рішила скреслити 18 голосами проти 13, позицію першої рати на будову панцирного корабля „В".

* * *

Берлінська поліція арештувала предсідника націоналістичної німецької спортово-веслярської орґанізації „Вікінґ" Др. Любена. Підчас ревізії найдено в домі Др. Любена маґазин військової зброї, набоїв та ручних ґранат. Разом з Др. Любеном арештовано ще кількох членів згаданої орґанізації.

* * *

У звязку зі студенськими демонстраціями в Мадриті, що зверталися проти теперішного еспанського уряду, наступило зачинення 8 еспанських університетів, до місяця червня ц. р.

* * *

Підчас процесу проти хорватських терористів дійшло до демонстрації підсудних на судовій салі. На питання предсідника суду, що його він звернув до одного з підсудних — кого він вважає представником Хорватів, підсудний вказав на Др. Мачека. Після цеї заяви, урядили підсудні Др. Мачекові голосну овацію.

* * *

Італія ратифікувала плян Юнґа дня 2. травня ц. р.

* * *

Берлінська експозитура ГПУ вислала кількох аґентів до Льондону, щоби вручити большевицькому амбасадорові Сокольникові декрет про відкликання його з дотеперішного становища. Сокольніков мав відмовитись від передачі урядовання та від виїзду до Москви для оправдання себе.

* * *

Бельґія відсвяткувала дуже врочисто 100-літну річницю усамостійнення і зорґанізовання незалежної від Голяндії, держави.

* * *

Минулого тижня в пятницю, опозиційні польські угруповання вручили президентові Польщі петицію в справі скликання надзвичайної сесії сойму. Опозиційний Клюб Народови (ендеція) петиції не підписав.

* * *

Анґлійсько-египетські переговори, що відбувалися, в Льондоні розбилися з огляду на обстоювання Анґлійцями правосильности чотирох пунктів декларації з 1922 року.

* * *

На польсько-большевицькій границі замічено в останних днях сильні рухи большевицьких військ. Передовсім на совітській Білорусі доконуються часті переташовування військових відділів.

* * *

Поміж ґенералом Беранґером та ґенералами еспанської армії, які займали високі становища підчас диктатури Прімо де Рівери, виникли гострі непорозуміння. В звязку з тим можна очікувати дальших замотань у внутрішній політиці Еспанії.

Мариня і Франя а також всі передбачливі господині є тепер одної думки — до прання білля уживати лише найліпшого мила

лише...

МИЛО ОЛЕНЬ SCHICHT

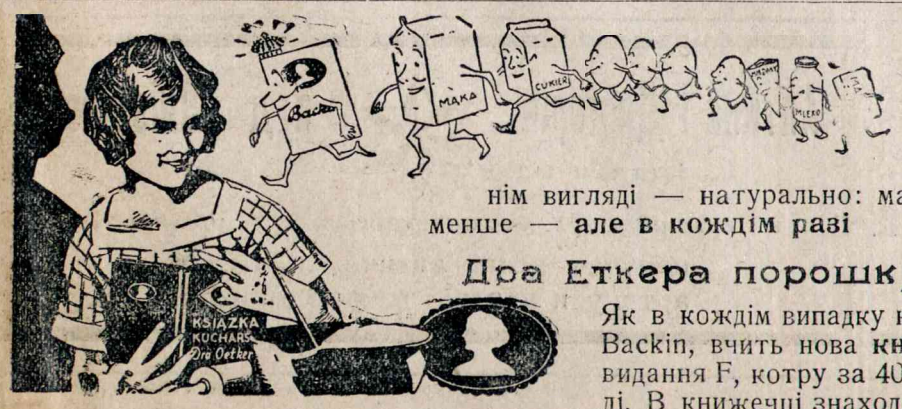

Що потрібне до печення?

коли хочемо печи пляцок пухкий, смачний, легко стравний, о апетитнім вигляді — натурально: масла, яєць — одного більше, другого менше — **але в кождім разі**

Дра Еткера порошку до печення BACKIN.

Як в кождім випадку найліпше уживати порошок до печива Backin, вчить нова **книжка з рецептами Дра Еткера** видання F, котру за 40 ґрош можна купити в кождім складі. В книжечці знаходяться також близчі подробиці о знаменитім **апараті до печення „Чудо Кухні"**, при помочи котрого можна печи, смажити і варити на малім ґазовім вогні. В новім цілком виданню С указалася **кухарська книжка Дра Еткера.**

Всі наші господині, а передусім початкуючі знайдуть в ній прекрасну поміч. Численні колорові таблиці доповняють збір около 500 переписів варення, печення і консервовання. Ту книжку в обємі 150 сторін друку, можна набути всюди, а в разі вичерпання за надісланням 85 ґрош. в почт. значках просто у мене.

Dr. August Oetker, Oliva.

По всій Україні.

Північно-Західні Землі.

На орґанізаційному фронті. Ревізийний Союз Українських Кооператив призначив місяць червень на влаштовування Кооперативних Свят. Згідно з директивами РСУК, цьогорічні кооперативні свята повинні проходити під гаслами розбудови кредитної кооперації та розбудови сільсько-господарських кооператив. — На день 16. травня ц. р. є визначене свято „Сільського Господаря“. Свято це повинно послужити пропаґандою для розбудови і поширення орґанізаційної сітки товариства „Сільський Господар“. — Дня 27. квітня ц. р. відбулася в Луцьку VII. анкета представників кооперативних орґанізацій луцького та в частині дубенського повіту. В анкеті взяло участь 35 кооператив, що їх заступало 65 делеґатів. Зі звіту дир. Ковалевського довідуємося, що в луцькій окрузі є 48 кооператив, що находяться під кермою кооперативно-інструк торського відділу. Підчас дискусій на анкеті підкреслювано між іншим необхідність та доцільність заснования в Луцьку повітового союза Кооператив. Здійснення цеї думки буде теж одним з найблищих головних завдань кооператорів луцького повіту. — Студенське Тов-о „Молода Громада“ в Бродах улаштувало з початком цього місяця другу з ряду виставку української книжки та преси. Виставка влаштована цбайливо була відчинена від 4-ого до десятого травня.

Забороняють навіть приватно вчитися. — Для характеристичного вияву нечуваної нагінки, що переходить зараз на Волині під адресою українського культурно-освітнього руху, хай служить слідуючий факт: В селі Хмелівці біля Володимира Волинського відбувалися збірні приватні лекції. Довідавшись про них командант місцевої поліції заборонив учити і заявив, що *приватно не вільно вчити навіть одної дитини.* Командант поліції не задовольнився однак самим розвязанням лекцій. Він звернувся до суду із карним донесенням на властителів помешкання, де відбувалися лекції за „недозволене відпущення мешкання на приватне навчання“. У тій справі відбулися три розправи, у висліді яких засуджено обвинувачених на 15 зол. кари. Від нечуваного присуду вголошено відклик до окружного суду в Луцьку.

Похід на українські церкви. — У дні 25 м. м. улаштувало польське населення в Угнові похід до місцевої української каплиці, намагаючись взяти її в своє посідання. Згадана каплиця із статуєю св. Івана є від непамятних часів власністю греко - католицької громади.

Згаданий комісар заборонив поставити в каплиці статую закуплену українською громадою за лепти надіслані на ту ціль з Америки, покликуючись на заборону староства.

Проти червоного терору. — З приводу засуду в харківському процесі, українські студенти та студентки вищих шкіл, які пробули підчас святочних великодних ферій в Тернополі влаштували сходини в дні 21. квітня ц. р. На сходинах студентів і студенток реферували справу останніх подій на радянській Україні та промовляли слідуючі студенти: Т. Сай (студ. медицини), Андрій Гаєцький (студ. прав), Т. Мітренґа (студ. фільос.). З окрема Володимир Постригач (студ. прав) відчитав свою поему присвячену засудженим у харківському процесі. Резолюції, що їх одноголосно ухвалено на сходинах, звучать: 1.) Студенти вищих шкіл, зібрані в Тернополі на своїх сходинах у дні 21. квітня ц. р. клонять голову у подиві та пошані для тих невмірущих Синів України, що зложивши своє життя на жертвеннику Вітчини окупили святість ідеї Соборної, Незалежної Української Держави. 2.) Українське тернопільське студенство вищих шкіл зібране на своїх сходинах у дні 21. квітня ц. р. в Тернополі прирікає гідно беречи память про найкращих Синів України замучених червоними катами.

Нагінка на українське духовенство. — Окружний суд у Тернополі засудив пароха із Товстого о. Івана Іванчука на 50 зол. гривни або два дні арешту за те, що згад. парох веде метрикальні книги та кореспонденцію із властями не в польській але в українській мові. Подібні присуди мають уже свою постійну хроніку на Західних Землях України мимо цього, що митрополичий ординаріят виразно поручив у своїх „Епархіяльних відомостях“ провадити метрикальні книги та переписуватись із польською владою виключно по українськи.

Сині штани небезпечні для польської держави. — З поміж усіх явищ, які досадно освітлюють відносини в яких доводиться зараз проживати українському населенні під польською владою — треба признати своєрідний рекорд події, яка на днях мала місце в селі Токах, збаражського повіту. У згаданому селі *заарештовано та вязнено парубка Юстина Гасая за те, що він посмів надягнути сині штани, та на приказ постерункового не скинув їх просто тому, що не мав у що іншого переодягнутися.* За ношення небезпечних синіх штанів (що пахнуть козацтвом!...) списано з Гасаєм протокол.

Самоволя. — У передостанньому числі „Українського Голосу“ помістили ми звістку про звірське розкопання могил українських героїв на кладовищі в Поморянах. З черги довідуємося про нові вичини місцевого „Стшельца“. В українській захоронці вибито шиби, попідважувано та понищено віконні рами у д-ра Дичка та тероризовано українських мешканців за те, що в дні 3-ого мая не хотіли освічувати вікон.

Нові арешти. Стрийська поліція перевела ряд трусів та арештовань серед громадян села Кончехова, стрийського повіту. Арештовано і відставлено до Стрия, між іншими студента університету Олексу Госина. Причиною арештів мало бути те, що в Конюхові хтось знищив усі вивіски та написи в польській мові.

Буковина.

Побіда Української Національної Партії. — У доповняючих виборах до румунської камери що відбулися в дні 5 ц. м. перейшов кандидат української Буковини д-р Василь Дутчак великою більшістю голосів з поміж чотирьох кандидатів. За др. Василем Дутчаком заявилося 16.161 голосів.

Радянська Україна.

Число втікачів зростає. — Число втікачів із радянської України мимо незвичайно дбайливого пильнування кордону червоноармійцями, в останньому часі знову зросло. Переважна частина втікачів, це селяне, які втікають перед колєктивізацією.

Нагінка. — Київська преса розпочала аґітацію проти світла та свічок в тих церквах, що їх більшовицька влада ще не замкнула.

Чистка. — „Комуніст“ пише, що центральна Комісія для перевірки особового складу більшевицьких урядів на Україні на загальне число 117 тисяч службовиків рад виключила в останньому часі 15 тисяч за ріжні провини, що позістають в звязку із політичною „неблагонадійністю“.

Новинки

При печенню кожда пані є перенята зрозумілим бажанням: аби тільки пляцок вдався. Експерементувати дорогими додатками булоби легкодушністю. Треба отже мати конечно певність себе. Порошок до печива Дра Еткера Backin цілком звільнює пані від труду, страти часу і клопотів. Від трийцяти років уживають його до печива міліони господинь і цінять що раз більше. Порошок можна набути в кождім кольоніяльнім склепі.

Зміна векслевих бляикетів. Міністерство фінансів у Варшаві видало розпорядження силою котрого мають бути вицофані з обігу усі векслеві бляикети з датою 192.., а на їх місце мають появитися інші. Розпорядження це пояснюється тим, що деякі банки не узгляднюють векслів в яких цифра 2 є поправлена чонилом на цифру 3.

Пригоди Девея в Румунії. Фінансовий дорядник польського уряду, що відбув недавно подорож до Букарешту збудив своєю особою зацікавлення не лише в політично-фінансових кругах Румунії але теж і в кругах тамошних бандитів. Їдучи з Букарешту до поблизької місцевости на приняття до князя Бібеску впав він „жертвою“ бандитського нападу. Бандити затримали по дорозі авто в якому їхав Девей в товаристві пань, забрали у Девея і у решти подорожних усі гроші, біжутерію то що, прорізали ґумовий плащ в одному колесі авта і непостережно втікли. В розмовах про цей напад Девей не виявив великого здивовання, кажучи, що в його родинному місті Чікаґо траф-ляються далеко гірші речі. Видно, що тим духом родинного міста Девей заразив вже Варшаву і Букарешт.

Бідним і дурним вітер в очі. Сама природа не любить бідних та нещасливих. До того безголовя та нещасть які навістили Індії під політичним оглядом долучується в останніх часах страшний землетрус. Осередком землетрусу була провінція Бірма, наслідком землетрусу згинуло біля 6 тисяч Індусів, а десятки тисяч Індусів лишилися без даху над головою.

Шварцбарт їздить з відчитами. Душегубець бл. п. отамана С. Петлюри і московський наємник-бандит Шварцбарт вибирається з відчитами до Ковна і Риґи. В Ковні має мати Шварцбарт відчит на тему: Мартирольоґія жидівського народу.

Погром муринів. В місцевости Шерман в провінції Тексас (Зєд. Держ. півн. Америки) мурин знасилував білу жінку. З цього приводу населення згаданої місцевости вирушило під тюрму де сидів заарештований мурин і зажадало видачі мурина на самосуд зібраних мешканців. Коли місцева тюремна сторожа і поліція не захотіли видати мурина, юрба підпалила тюрму і не дозволила гасити пожару. Хоча мурин згинув в огні то юрба цим не задоволилась, витягнула трупа з під руїн, привязала до авта, яке їдучи волікло трупа по всіх вулицях міста. За автом йшла юрба і громила всіх муринів, що попали їй в руки. В звязку з цими подіями вислано до Шерману сильні відділи народньої ґвардії з сусідних міст.

Японія та Америка — жертвами страшного буревію. Середущі та східні области Зєдинених Держав півн. Америки навістив страшний буревій, який спричинив смерть 23 осіб та втрати на пів міліона долярів. В південній частині Сахаліну та на острові Гокаїдо той сам буревій спричинив смерть 200 осіб (переважно рибаків), з чого 94 трупів викинули морські фалі на беріг, а решта пропала без вісти. Матеріяльні шкоди виносять приблизно 5 міліонів єн.

Боротьба на релігійному тлі. В селі Єльонкі повіт Острів Мазовецький померла жінка, що належала до годурівської секти. Тому, що годурівці немають свойого цвинтаря хотіли поховати помершу на католицькому цвинтарі. Це викликало величезне негодовання у парафіян католиків, які, як день так ніч держали сторону в числі 200 душ на свойому цвинтарі озброєні в коди. З цього приводу росло поміж обидвома сторонами ворогування і взаїмні погрози. Невідомо чим це все булоб скінчилося колиб поліція не відділила була тої частини села де жили годурівця від решти села. Помершу мусіли годурівці поховати на її власному ґрунті.

Ціле село запалося під землю. У підніжа гір Гарцу (Німеччина) знаходиться гірнича осада Віненбурґ. В згаданій місцевости залила нагло вода один зі шабів копальні соли потасової. Кількадесять хвилин після цього лягла в руїнах цукроварня западаючись під землю, а далі стали западати одна по одній хати згаданої осади. Хто зміг виратуватись, забирав що міг і втікав з осади. Все населення отаборилося під голим небом оподалік від місця катастрофи. В тім нагло отворилася земля на луці де отаборилася родина Равів. Драбинястий віз, на якому сиділа жінка Рава враз з дітьми стала зникати в челюстях землі. Равови вдалося видобути жінку з воза, почім сам скочив на нього щоби видобути дітей, але в одній хвилині земля похлонула віз враз з ним та дітьми. Останні телеґрами подають, що земля усувається все більше, творячи пропасть глибоку на 100 і більше метрів, наповнену водою до висоти 50 метрів. Ціле село і копальня є зовсім страчені.

А кажуть що час іділь минувся. Навіть в технічно розвиненій Німеччині існують іділлі. Німецькі ґазети оповіщають що один моторово-вітрильний корабель їхав цілих 12 днів з Любеки до Копенгаґи. За той час „Бремен“ робить дорогу з Европи до Америки і назад, а залізницею можна заїхати з Любеки до Копенгаґи на протязі шістьох годин. Отже часи коли люде „мали час“ і не спішилися не належать ще до історії.

Коли хочеш набути порошку від болю голови з „когутиком“ „Migreno-Nervosin“, треба жадати їх в оригінальних опакованя Ґонсецького, знаних від трийцяти літ. При закупні порошків з „когутиком“ „Migreno-Nervosin“ звертайте увагу на опаковання і відкидайте настирливо поручувані порошки на перший погляд подібні до наших.

Кінотеатр „Редута“ в Народ. Домі ул. Костюшка 3 від 13|V.: *Зтоптаний цвіт.* Від 16. V. б. р. *Голос зза світу.*

Надіслане.

Др. РОМАН НЕСТОРОВИЧ
ординує у внутрішних і жіночих недугах в Перемишлі, ул. Францішканська 37 II (площа на Брамі).
КВАРЦЕВА ЛЯМПА. ХЕМІЧНІ АНАЛІЗИ.
Просвітлювання Рентґеном.

До виканяття дім мешкальний, стодола, стайня і 2 морги поля в Коровниках у секретаря громади.

ПІТ І НЕМИЛИЙ ЗАПАХ з РУК, НІГ і ПАХ
уоуває ґзнаний, незаступимий від пів віку
також хоронить перед відпріваннєм
Вистерґатись наслідувань подібних назв.
SUDORYN w PUDEŁKU z SITKIEM.
FABRYKA CHEM.-FARMACEUTYCZNA „AP. KOWALSKI“ WARSZAWA

СИЛА ВОЛІ
повість з купецького життя, проф. ФИЛИПЧИКА вже вийшла з друку та є до набуття по всіх укр. книгарнях. — Ціна зл. 4·80.
Книжка надається для всіх, старих і молодих, особливо кожна жінка повинна подбати про те, щоб її діти зазнайомились обовязково зі змістом СИЛИ ВОЛІ. В часі повоєнної деморалізації молоді, книжка проф. Филипчака буде ціллючим ліком на схиблені норови, на зманеровані душі! **Читайте „Силу Волі“ всі!**
В часах повоєнної деморалізації, особливо в рядах молоді, так сільської як мійської, в часах нинішнього господарського лихоліття, необхідним ліком на здеправовані душі, на матеріяльну безпорадність являться книжка проф. Филипчака, п. з. СИЛА ВОЛІ, видана Видавн. „РУСАЛКА“. Книжка до набуття по всіх укр. книгарнях, або у В-ві: Львів, Куркова ч. 10.

СПЕЦІЯЛІСТ ВСІХ НЕДУГ ЖІНОЧИХ ТА АКУШЕР
б. лікар клініки в Берліні та Дрезні
Др. А. РАЙФ
Перемишль, Водна 2.
(ріг Ринку) Телеф. 450 (394)

Уживайте ЕЛЄҐАНТ
бо се найліпша паста до обуви і своя
ЛЬВІВ, Кордецького 51.

Пл. ВИДАВНИЦТВО ІСКРА“ видало нову книжечку поезій
БОГДАНА КРАВЦІВА „ПРОМІНІ“
Ціна 50 сот.
Замовлята: Л. Робак, Львів, Супінського 21. Як перший випуск видавництва вийшла давніше кн. Т. Крушельницького **„На тихих водах“.** Ціна 50 сот.

Купуючи паперці до курення „КАЛИНА“
з одинокої української кооперативної фабрики „Будучність“ в Тернополі.
Причиняєтеся до розросту рідного промислу і даєте заробіток українському робітництву

ЖАДАЙТЕ
у всіх кооперативах
МИЛА
Кооперативної Фабрики „ЦЕНТРОСОЮЗ“

Літо йде! Чи вже маєш Літо йде!
ФОТОҐРАФІЧНИЙ АПАРАТ?
Увага на адрес!
Апарати від 22 зол. до найдорощих а також фотоґрафічні артикули у великім виборі для ПП. аматорів і заводових фотоґрафів в одинокім виключнім складі
АПАРАТИ І ФОТОҐРАФІЧНІ ПРИЛАДДЯ
„ФОТО“ ПЕРЕМИШЛЬ, Францішканська 14

В останних днях появилася на книжному ринкові цінна праця Др. ДМИТРА ДОНЦОВА
МАСА і ПРОВІД!
До набуття у всіх книгарнях. ЦІНА 1 золотий.

Дроґерія Маґ. фармації **Наталії Ґанс**
вул. ЯГАЙЛОНСЬКА 8 Перемишль.
ДРОҐЕРІЙНО-ГОСПОДАРСЬКІ АРТИКУЛИ, НАЙСВІЖІЩЕ НАСІННЯ.
СПЕЦІЯЛЬНІСТЬ: ҐУМОВІ ПОНЧОХИ. ЦІНИ НАЙДЕШЕВШІ.

Купуйте цукорки та помадки
лише з української фабрики
„ФОРТУНА ЧОВА“
Львів, ул. Кордецького 23.
Дістати можна у всіх українських склепах і кооперативах. Замовляти через Центросоюз та Повітові Союзи Кооператив.

Аптика і Дроґерія під „Звіздою“
істнуюча від 1874 року
в Перемишлі, ул. Францішканська ч. 24 (біля вежі)
поручає всякі аптичні ліки і всі артикули входячі в круг дроґерії.

Видає і за редакцію відповідає Зенон Пеленський. З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі.